

Ky projekt financohet nga Bahkimi Evropian

50+ Frymëzime

si OShC-të ndryshojnë shoqërinë

Centar za gradansko obrazovanje | Centre for Civic Education

FRIEDRICH EBERT STIFTUNG

VLADA CRNE GORE
MINISTARSTVO JAVNE UPRAVE

MINISTARSTVO
EVROPSKIH POSLOVA

50+ Frymëzime si OShC-të ndryshojnë shoqërinë

Botues:

Qendra për Arsimim Qytetar (QAQ)

Redaktore:

Zvezdana Kovaç

Autorë dhe autore:

Mira Popović Trstenjak

Ivana Matanović

Petar Gjukanović

Dizajni dhe prodhimi:

Qendra për Arsimim Qytetar (QAQ)

Ky projekt financohet
nga Bashkimi Evropian

Centar za
gradansko
obrazovanje

Centre
for Civic
Education

FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG

VLADA CRNE GORE
MINISTARSTVO JAVNE UPRAVE

MINISTARSTVO
EVROPSKIH POSLOVA

Publikimi është krijuar në kuadër të programit „OShC në Mal të Zi – nga shërbimet bazë deri te hartimi i politikave – M'BASE”, që zbatohet nga QAQ, në partneritet me fondacionin gjerman Friedrich Ebert (FES), OJQ Qendra për Mbrojtjen dhe Studimin e Shpendëve të Malit të Zi (CZIP) dhe OJQ Politikon Mreža, në bashkëpunim me Ministrinë e Administratës Publike dhe Ministrinë për Çështjet Evropiane të Qeverisë së Malit të Zi. **Projekti financohet nga Bashkimi Evropian** dhe bashkëfinancohet nga Ministria e Administratës Publike.

Përmbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi e vetme e autoreve dhe QAQ-së.

50+ Frymëzime

si OShC-të ndryshojnë shoqërinë

Përmbajtje

Hyrje	6
Bashkëpunimi për një pozitë më të mirë të PAK-ve në Tuz	7
Organizatat e shoqërisë civile si aktorë efikasë në procesin e vendimmarrjes	8
Fuqizimi i shoqërisë civile në luftën kundër degradimit të hapësirës dhe zonave të mbrojtura	9
HEP START!	10
Njih të drejtat e tua – Qytetari dhe policia!	11
Qytetarë aktivë për media më të mira	12
Fuqizimi dhe mbështetja për gratë me përvojë dhune	13
Këndi informativ i BE-së në veri të Malit të Zi	14
E-qasja përmes teknologjisë për aktivizëm qytetar të personave me aftësi të kufizuara (PAK)	15
Me dy rrota në veri	16
Administrata lokale në pëllëmbë të dorës	17
Busulla Digjitale për Punësim	18
Shoh artistin! Parashikoj një shoqëri më të mire	19
Karvani shkencor drejt BE-së – Përmirësimi i kulturës shkencore të të rinjve në Mal të Zi	20
Muzikë për të gjithë! – Forcimi i kapaciteteve të OShC-ve në fushën e mbrojtjes së të drejtave autoriale dhe të drejtave të ngjashme në Mal të Zi	21
Të rinjtë aktivë për vlerat evropiane	22
Së bashku për një lumë më të pastër dhe më të kthjellët Vezishnica	23
Media për një shoqëri të përgjegjshme	24
Për integritetin e punësimit në sektorin publik	25
Drejt buxhetimit lokal me përgjegjësi shoqërore	26
Për një shëndetësi më të mirë!	27
STOP seksizmit në Mal të Zi	28
Shejla – Historia e një fati tragjik që mund të ishte parandaluar	29

Besimi në sistemin shoqëror - fuqia e qytetarëve	30
#LeTëDëgjohetZëriI RinisëRomeDheEgjiptiane!	31
EVORRA – Integrimet Evropiane për Zhvillimin e Qëndrueshëm Rural	32
Identifikimi dhe analiza: "Ullishtat e Ulqinit dhe Gjiri i Valdanosit – mbrojtja e trashëgimisë natyrore dhe kulturore - peizazhit"	33
OJQ-të për një Program të Reformave Ekonomike më gjithëpërfshirës, më transparent dhe më "të gjelbër"	34
Partneriteti për demokracinë lokale	35
SCREENING	36
Të Drejtat e Personave LGBTIQ+ – Nga Zgjidhjet Strategjike deri te Zbatimi Praktik i Ligjeve	37
Qytetarisht dhe vullnetarisht – politika gjinore aktive për Ulqinin!	38
E DREJTA IME – E DREJTA PËR ZGJEDHJE TË PAVARUR	39
Rights UP, Rise UP!	40
Dijalozi.me – Shërbim sipas masës së qytetarëve	41
Të Fuqizuara në Rrugën Drejt Tolerancës Zero ndaj Dhunës me Bazë Gjinore	42
Lidhje të shëndetshme – të duash është e shëndetshme	43
Akademia "Milovan Đilas"	44
Të Fuqizuara – të Dukshme	45
Perspektiva STEM: Zhvillimi i të rinjve drejt integritit në BE	46
Shoqëri civile e fortë për ruajtjen e pyjeve të Bjeshkëve të Nemuna dhe Komëve	47
Forcimi i rrjetit të qendrave Aarhus në Mal të Zi	48
Me shoqërues të shikueshëm drejt pavarësisë	49
Block, Cancel, Unfollow dhunën ndaj vajzave dhe grave	50
(Mo)mental Shëndetësor!	51
Përfshirja e kategorive të cenueshme në jetën shoqërore të komunitetit si pikënisje për realizimin e të drejtave dhe potencialeve të tyre	52
Mbështetje psikologjike për personat me aftësi të kufizuara – parandalimi i pasojave të rënda të epidemisë së virusit COVID-19!	53
Barazia gjinore dhe fuqizimi ekonomik i grave	54
Mbështetje ligjore për migrantët	55
Të rinjtë kundër stereotipeve gjinore	56
Zonat e mbrojtura të Malit të Zi – pasuri e të gjithëve	57
Forcimi i reziliencës së të rinjve dhe rrjetit ekzistues të mbështetjes së organizatave dhe institucioneve kombëtare dhe lokale për zbatimin e duhur të programeve të parandalimit të përdorimit të drogës	58

Hyrje

Ky publikim është krijuar në kuadër të programit *OShC në Mal të Zi – nga shërbimet bazë deri te hartimi i politikave – M'BASE*, i cili zbatohet nga Qendra për Arsim Qytetar (QAQ), në partneritet me fondacionin gjerman Friedrich Ebert (FES), OJQ Qendra për Mbrojtjen dhe Studimin e Shpendëve të Malit të Zi (CZIP) dhe OJQ Politikon Mreža, në bashkëpunim me Ministrinë e Administratës Publike dhe Ministrinë për Çështjet Evropiane të Qeverisë së Malit të Zi. Projekti financohet nga Bashkimi Evropian dhe bashkëfinancohet nga Ministria e Administratës Publike.

Publikimi ofron një pasqyrë të përpjekjeve të përbashkëta për fuqizimin e organizatave të shoqërisë civile (OShC) në Mal të Zi. Përmes programit M'BASE, është mbështetur realizimi i 91 projekteve në mbarë vendin, është krijuar një platformë për forcimin e kapaciteteve të organizatave, fuqizimin e komuniteteve lokale dhe nxitjen e ndryshimeve shoqërore në fusha kyçe si demokratizimi dhe evropeizimi, pozita e të rinjve, barazia gjinore, mbrojtja e mjedisit, aspektet e tjera të të drejtave të njeriut, si dhe arsimit, lufta kundër korrupsionit dhe shumë të tjera.

"50+ inspirime: si OShC ndryshojnë shoqërinë" paraqet një përzgjedhje të më shumë se 50 tregimeve nga projektet që pasqyrojnë sukseset dhe ndikimin e OShC-ve në cilësinë e jetës së qytetarëve dhe qytetareve të Malit të Zi. Këto tregime dëshmojnë përkushtimin, qasjet inovative dhe vizionin e organizatave që me punën e tyre kanë nisur ndryshime në nivel lokal dhe kombëtar. Edhe pse shumë projekte të tjera janë po aq të vlefshme për vëmendje, janë përzgjedhur shembuj që tregojnë se si iniciativa konkrete, pavarësisht nga shkalla e tyre, mund të përmirësojnë shoqërinë dhe të bëhen modele të praktikave të mira.

Publikimi nuk është vetëm një përmbledhje e iniciativave të suksesshme, por edhe një kujtesë për fuqinë e veprimit të përbashkët dhe solidaritetit në përballjen me sfidat e ndryshme shoqërore. Përmes këtyre tregimeve, duam të theksojmë përpjekjet e të gjitha organizatave, individëve dhe komuniteteve që kanë dhënë kontributin e tyre dhe kanë frymëzuar të tjerët për t'u angazhuar më aktivisht në procesin e ndryshimeve të nevojshme.

Ky është gjithashtu një apel për institucionet dhe vendimmarrësit që të investojnë më shumë në zhvillimin e shoqërisë civile si partner kyç në demokratizimin dhe evropeizimin e Malit të Zi. Është e nevojshme të bëhet puna e tyre më e dukshme, më e njohur dhe më efektive. Çdo tregim nga ky publikim dëshmon se është e mundur të ndërtojmë një shoqëri më gjithëpërfshirëse, më të drejtë dhe më të qëndrueshme, dhe mbi ne të gjithëve qëndron përgjegjësia për të mundur më shumë tregime të tilla në të ardhmen.

Bashkëpunimi për një pozitë më të mirë të PAK-ve në Tuz

Projekti u realizua nga: OJQ Fëmijët e Malit të Zi

Bashkëpunëtor në projekt: Komuna e Tuzit

Përmbledhje e shkurtër mbi gjendjen dhe qëllimin e aksionit: Personat me aftësi të kufizuara (PAK) dhe fëmijët me vështirësi në zhvillim në aktivitetet arsimore, kulturore dhe shoqërore në Tuz nuk kanë mbështetjen e nevojshme dhe nuk ekzistojnë kushte për përfshirjen e tyre. Institucionet lokale dhe OShC-të nuk kanë kapacitete të mjaftueshme për të monitoruar të drejtat e njeriut dhe për të zbatuar ligjet përkatëse. Ekziston nevoja për lidhje më të forta ndërsektoriale dhe për rritjen e dukshmërisë së të drejtave të PAK-ve në publik. Për këtë arsye, ky projekt kishte për **QËLLIM** përmirësimin e pozitës së PAK-ve në komunën e Tuzit përmes përmirësimit të bashkëpunimit ndërsektorial, forcimit të kapaciteteve të institucioneve, organizatave joqeveritare, personelit mësimor dhe prindërve, si dhe promovimit të të drejtave të PAK-ve.

REZULTATET DHE ARRITJET

Përmirësimi i bashkëpunimit ndërsektorial:

- Trajnimi i 14 anëtarëve të grupit të punës për monitorimin e Planit të Veprimit Lokal (LAP);
- Mbajtja e 4 takimeve të grupit të punës për monitorimin e LAP-it.

Rritja e ndërgjegjësimit dhe informimit:

- Fushata "Kapërcejmë pengesat" përfshiu publikime mediatike (14 shkrime mediatike dhe bilborde), si dhe aktivitete online që arritën mbi 25,000 shikime.

Forcimi i personelit mësimor:

- 40 mësues/e nga shkollat fillore dhe të mesme u trajnuan për përgatitjen e Planeve Individuale të Zhvillimit Edukativ (PIZE) dhe Planeve Individuale të Tranzicionit (PIT).

Mbështetje për prindërit dhe fëmijët:

- U zhvilluan 10 punëtori për prindër dhe 10 për fëmijë, me qëllim fuqizimin e familjeve dhe fëmijëve me vështirësi në zhvillim.

Avokimi për ndryshime:

- U dorëzua një nismë për përshtatjen e parkut lokal për personat me aftësi të kufizuara.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Ky projekt ka forcuar kapacitetet e institucioneve lokale dhe OShC-ve për të mbështetur PAK-të, si dhe ka përmirësuar përfshirjen e fëmijëve me vështirësi në zhvillim në sistemin arsimor dhe aktivitetet shoqërore. Gjithashtu, ka rritur ndërgjegjësimin e qytetarëve të komunës së Tuzit për të drejtat dhe nevojat e PAK-ve, duke forcuar bashkëpunimin ndërsektorial që do të sigurojë qëndrueshmërinë e rezultateve të projektit. Për më tepër, projekti ka shërbyer si një model për zhvillimin e aktiviteteve dhe nismave të ngjashme në komunën e Tuzit dhe më gjerë.

Organizatave e shoqërisë civile si aktorë efikasë në procesin e vendimmarrjes

Projekti realizuar nga: OJQ Eko – Tim (ET)

Përmbledhje e gjendjes në fushën përkatëse dhe qëllimi i aksionit: OShC-të, mediat dhe qytetarët/et nuk kanë kapacitete të mjaftueshme, as njohuri mbi proceset që lidhen me zbatimin e projekteve për pastrimin e ujërave të ndotura (PPOV) dhe rëndësinë e tyre nga aspekti ekologjik, i qëndrueshmërisë dhe integriteteve evropiane. Ndërgjegjësimi i publikut për rëndësinë e mbrojtjes së mjedisit është jashtëzakonisht i ulët. Ky projekt, duke marrë këtë parasysh, ka për **QËLLIM** përmirësimin e rolit të OShC-ve si aktorë profesionalë dhe efikasë në procesin e vendimmarrjes, me fokus në zbatimin e PPOV-ve në rajonin qendror dhe verior të Malit të Zi, si dhe rritjen e ndërgjegjësimit publik për rëndësinë e mbrojtjes së mjedisit dhe integriteteve evropiane.

REZULTATET DHE ARRITJET

Fuqizimi i kapaciteteve të OJQ-ve dhe media-ve:

- 11 OJQ kanë fuqizuar kapacitetet e tyre përmes trajnimeve në Bijello Polje dhe Plevla për të marrë pjesë në proceset e vendimmarrjes dhe avokimit publik;
- 10 përfaqësues/e kanë përmirësuar njohuritë e tyre mbi problemet dhe rëndësinë e PPOV-ve përmes një trajnimi në Podgoricë.

Rritja e ndërgjegjësimit publik:

- Një fushatë publike informoi mbi 413,000 njerëz mbi rëndësinë e PPOV-ve;

- U prodhuan 4 animacione dhe broshura që shpjegojnë rëndësinë e PPOV-ve dhe u shpërndanë te OJQ-të dhe qytetarët/et.

Analiza dhe rekomandimet:

- U hartua një analizë mbi statusin e PPOV-ve në rajonin qendror dhe verior, e cila është e disponueshme në faqen e internetit të OJQ Eko-Tim;
- U zhvilluan rekomandime për përmirësimin e gjendjes së PPOV-ve, të cilat u prezantuan në një tryezë të rrumbullakët me vendimmarrësit.

Avokimi për përmirësimin e gjendjes së PPOV-ve:

- U organizua një tryezë e rrumbullakët ku morën pjesë 30 pjesëmarrës/e nga sektori publik, OJQ-të, mediat dhe ekspertët për të avokuar për zgjidhjen e problemeve të PPOV-ve.

NDIKIMI I PROJEKTIT

OJQ-të e fuqizuara tani luajnë një rol më aktiv në procesin e vendimmarrjes dhe monitorimin e projekteve PPOV, ndërsa mediat raportojnë më përmbajtësisht mbi çështjet e mbrojtjes së mjedisit dhe PPOV-ve, duke kontribuar në informimin më të mirë të qytetarëve/ve. Gjithashtu, është përmirësuar klima shoqërore dhe politike për realizimin e mëtejshme të projekteve PPOV. Projekti ka kontribuar në forcimin e demokracisë pjesëmarrëse dhe rritjen e ndërgjegjësimit mbi të drejtën për një mjedis të shëndetshëm, duke e pozicionuar Eko-Tim si një nga liderët në fushën e PPOV-ve në Mal të Zi.

Fuqizimi i shoqërisë civile në luftën kundër degradimit të hapësirës dhe zonave të mbrojtura

Projekti realizuar nga: Qendra për Gazetari Hulumtuese e Malit të Zi (CIN-CG)

Partner në projekt: Expeditio

Përmbledhje e gjendjes në fushën përkatëse dhe qëllimi i aksionit: Gjiri i Kotorit, si një zonë e mbrojtur nga UNESCO, përballet me planifikim hapësitor të papërshtatshëm, urbanizim të tepërt dhe legjislacion joefikas. Përgjegjshmëria institucionale dhe dobësitë në zbatimin e ligjeve rrezikojnë më tej ruajtjen e trashëgimisë kulturore dhe natyrore të kësaj zone. Duke marrë këtë parasysh, ky projekt ka për **QËLLIM** të kontribuojë në ruajtjen e natyrës dhe mbrojtjen e trashëgimisë kulturore në bregdetin malazez, veçanërisht në Gjirin e Kotorit, përmes kërkimeve, analizës së planeve hapësimore dhe rritjes së përfshirjes së ekspertëve, qytetarëve dhe mediave në proceset e vendimmarrjes për planifikimin hapësitor. Projekti mbështet gjithashtu procesin e integrimi evropiane të Malit të Zi, me fokus në kapitullin 27 (Mjedisi), si dhe në kapitujt 23 (Drejtesia dhe të drejtat themelore) dhe 24 (Drejtesia, liria dhe siguria).

REZULTATET DHE ARRITJET

Rritja e ndërgjegjësimit dhe hulumtimi:

- Publikimi i 6 artikujve hulumtues mbi kërcënimet ndaj zonave të mbrojtura, me mbi 200,000 shikime në platforma të ndryshme;
- Prodhim i filmit dokumentar **gjiri i Kotorit dhe statusi i UNESCO-s: trashëgimia e rrezikuar**, i shfaqur në një konferencë dhe në TV Vijesti, i disponueshëm online.

Fuqizimi i kapaciteteve të gazetarëve dhe OJQ-ve:

- Organizimi i një trajnimit për 12 gazetarë/e mbi planifikimin hapësitor dhe mbrojtjen e trashëgimisë, i vlerësuar lartë nga pjesëmarrësit/et;
- Publikimi i një analize mbi problemet kryesore dhe një studim rasti mbi rreziqet e Gjirit të Bokës, i disponueshëm në version të shtypur dhe elektronik.

Avokimi dhe ndërlidhja:

- Organizimi i një konference përmblyëse me 47 pjesëmarrës/e, përfshirë ekspertë/e, përfaqësues/e të qeverisë dhe mediave, ku u prezantuan rezultatet dhe rekomandimet për përmirësimin e legjislacionit dhe praktikave;
- Studimi dhe rekomandimet u shpërndanë institucioneve përkatëse dhe u publikuan në formë elektronike.

NDRYSHIMET NGA PROJEKTI

Projekti përmirësoi efikasitetin dhe transparencën e sistemit të planifikimit hapësitor në bregdetin e Malit të Zi. Gjithashtu, hapi dialog ndërmjet vendimmarrësve, mediave dhe OJQ-ve, duke rritur nivelin e ndërgjegjësimit publik dhe kapaciteteve për ruajtjen e trashëgimisë kulturore dhe natyrore. Gazetarët/et dhe ekspertët/et, të cilëve u janë forcuar kapacitetet, vazhdojnë të ndjekin dhe hulumtojnë sfidat në fushën e planifikimit hapësitor dhe mbrojtjes së mjedisit.

HEP START!

Projekti i realizuar nga: OJQ Hepatitis Mali i Zi – HEP MNE

Përmbledhje e gjendjes në fushën përkatëse dhe qëllimi i aksionit: Mali i Zi përballet me sfida në parandalimin, testimin dhe trajtimin e hepatitit viral, përfshirë informimin e pamjaftueshëm të publikut, dobësitë në kuadrin legjislativ dhe kapacitetet e kufizuara të sistemit shëndetësor. Është i nevojshëm një fokus në koordinimin ndërmjet OJQ-ve, institucioneve shëndetësore dhe vetëqeverisjes lokale për një përgjigje më efektive ndaj këtij kërcënimi për shëndetin publik. Prandaj, ky projekt kishte për **QËLLIM** të kontribuojë në eliminimin e hepatitit viral në Mal të Zi deri në vitin 2030, përmes forcimit të kapaciteteve të OJQ-ve, përmirësimit të kuadrit legjislativ dhe rritjes së ndërgjegjësimit publik mbi parandalimin, testimin dhe trajtimin.

REZULTATET DHE ARRITJET

Forcimi i kuadrit ligjor dhe politik:

- Përgatitja e analizës së harmonizimit të Malit të Zi me praktikën e BE-së dhe rekomandimet e Organizatës Botërore të Shëndetësisë;
- Organizimi i një diskutimi panel me temë "Eliminimi i hepatitit viral deri në vitin 2030", me pjesëmarrjen e 23 pjesëmarrësve/ve.

Përmirësimi i bashkëpunimit ndërmjet sektorëve:

- Mbajtja e 11 takimeve tematike me vetëqeverisjet lokale dhe institucionet relevante;

- Vendosja e bashkëpunimit me Kryeqytetin Podgoricë dhe Komunën Tivat.

Forcimi i kapaciteteve të OJQ-ve:

- Zhvillimi i 2 trajnimeve me 19 pjesëmarrës për OJQ-të mbi modelet e ofrimit të mbështetjes për pacientët dhe komunikimin me mediat.

Fushata e rritjes së ndërgjegjësimit:

- Përmbytja informative ka arritur mbi 216,000 persona përmes aktiviteteve online dhe në terren;
- Shpërndarja e materialeve edukative për pacientët dhe stafin shëndetësor.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Kapacitetet e OJQ-ve për të ofruar mbështetje për pacientët me hepatit janë forcuar, ndërsa bashkëpunimi ndërsektorial dhe dukshmëria e aktiviteteve për eliminimin e hepatitit viral janë përmirësuar. Ky projekt ka forcuar gjithashtu ndërgjegjësimin e qytetarëve për rëndësinë e parandalimit dhe trajtimit, duke kontribuar në përbushjen e objektivave globale deri në vitin 2030. Projekti ka vendosur një bazë për ndërtimin e mëtejshëm të kapaciteteve, bashkëpunimin dhe nismat e tjera në këtë fushë.

Njih të drejtat e tua – Qytetari dhe policia!

Projekti realizuar nga: OJQ Aksioni për të Drejtat e Njeriut (HRA)

Bashkëpunëtorë në projekt: Drejtoria e Policisë dhe Ministria e Punëve të Brendshme

Përmbledhje e gjendjes në fushën përkatëse dhe qëllimi i aksionit:

Niveli i informimit të qytetarëve për të drejtat dhe detyrimet e tyre ndaj policisë është i ulët, ndërsa besimi në punën e policisë duhet të përmirësohet ndjeshëm. Komunikimi i pamjaftueshëm dhe mungesa e transparencës e vështirësojnë më tej pjesëmarrjen aktive të qytetarëve në monitorimin dhe vlerësimin e punës së policisë. Për këtë arsye **QËLLIM** i këtij projekti është rritja e nivelit të informimit të qytetarëve të Malit të Zi mbi të drejtat dhe detyrimet e tyre ndaj policisë, forcimi i besimit mes qytetarëve dhe policisë, si dhe inkurajimi i përfshirjes më aktive të qytetarëve në mbikëqyrjen e punës së policisë.

REZULTATET DHE ARRITJET

Rritja e informimit të qytetarëve:

- Është botuar një manual mbi të drejtat dhe detyrimet e qytetarëve, i cili është shpërndarë në 20,000 kopje përmes mediave të shtypura dhe njësive lokale të policisë;
- Është përgatitur një udhëzues për të rinjtë në formën e një komiku mbi dhunën mes bashkëmoshatarëve, abuzimin me drogën dhe drejtimin e automjeteve pa leje, dhe është i disponueshëm në gjuhën malazeze dhe shqipe;
- Janë prodhuar materiale video të animuara me informacione kyçe për qytetarët.

Përmirësimi i besimit dhe bashkëpunimit me policinë:

- Janë zhvilluar punëtori edukative për të rinjtë në shkolla, në bashkëpunim me oficerët e policisë;
- Janë organizuar takime dhe është arritur një marrëveshje bashkëpunimi me Ministrinë e Punëve të Brendshme dhe Drejtorinë e Policisë.

Mbështetje për qytetarët përmes këshillimit ligjor:

- Janë ofruar këshilla ligjore falas për mbi 50 qytetarë përmes kanaleve të ndryshme të komunikimit.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Niveli i informimit të qytetarëve për të drejtat dhe detyrimet ndaj policisë është rritur me mbi 50%, gjë që është konfirmuar nga një hulumtim i opinionit publik dhe kuize të ndryshme. Besimi në punën e policisë është rritur me 20%, falë punës më transparente dhe angazhimit të drejtpërdrejtë. Rreth 40,000 qytetarë janë përfshirë drejtpërdrejt në aktivitetet e projektit, duke kontribuar në afatgjatë në demokratizimin dhe forcimin e sundimit të ligjit. Projekti ka vendosur gjithashtu themelet për bashkëpunimin e mëtejshëm ndërmjet qytetarëve, OJQ-ve dhe institucioneve, me qëllim rritjen e transparencës dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut.

Qytetarë aktivë për media më të mira

Projekti i realizuar nga: Qendra Mediatike

Partner në projekt: Fondacioni Ndihmë – Aksioni për Veriun e Malit të Zi

Përmbledhje e gjendjes në fushën përkatëse dhe qëllimi i aksionit:

Mungesa e pjesëmarrjes aktive qytetare në monitorimin e punës së mediave, niveli i ulët i edukimit mediatik dhe mekanizmat e dobët për paraqitjen e ankesave mbi përmbajtjen e mediave elektronike tregojnë për nevojën e projekteve që kontribuojnë në profesionalizimin dhe rritjen e cilësisë së raportimit mediatik. Prandaj, **QËLLIM** i këtij projekti ishte rritja e pjesëmarrjes së organizatave joqeveritare (OJQ) dhe qytetarëve në monitorimin dhe përmirësimin e cilësisë së punës së mediave dhe institucioneve mediatike në Mal të Zi. Qëllimi specifik ishte fuqizimi i qytetarëve dhe OJQ-ve për të ndërmarrë në mënyrë të pavarur iniciativa ndaj mediave.

REZULTATET DHE ARRITJET

Forcimi i edukimit mediatik për qytetarët dhe OJQ-të:

- U zhvilluan 14 trajnime njëditore në 14 komuna me pjesëmarrjen e 167 qytetarëve;
- U prodhua dhe transmetua një spot televiziv mbi rëndësinë e edukimit mediatik në disa media elektronike; dhe
- U dha një çmim për aktivizëm qytetar.

Krijimi i shërbimit mbështetës për paraqitjen e ankesave:

- U përgatit "Udhëzuesi për paraqitjen e ankesave mbi përmbajtjen e mediave elektronike";
- U ofruan 64 këshilla për qytetarët mbi procedurën e paraqitjes së ankesave;
- U transmetua një spot televiziv për promovimin e shërbimit mbështetës për qytetarët.

Monitorimi i bazuar në fakte mbi zbatimin e rregulloreve:

- U përgatit një raport vjetor mbi zbatimin e Ligjit për Mediat Elektronike;
- U organizua një konferencë me mbi 50 pjesëmarrës nga institucione dhe OJQ;
- U krijua Rrjeti i Shoqërisë Civile për Përmirësimin e Pluralizmit Mediatik me 76 anëtarë.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti kontriboi në rritjen e ndërgjegjësimit të qytetarëve për rolin e tyre në profesionalizimin e mediave, përmirësimin e bashkëpunimit me institucionet dhe nxitjen e ndryshimeve në rregulloret dhe praktikatat e mediave elektronike. Rrjeti i Shoqërisë Civile vazhdoi punën edhe pas përfundimit të projektit, duke siguruar ndikim afatgjatë të rezultateve të arritura.

Fuqizimi dhe mbështetja për gratë me përvojë dhune

Projekti i realizuar nga: SOS Telefoni për gratë dhe fëmijët viktime të dhunës Bijelo Polje
Bashkëpunëtorë në projekt: Drejtoria e Policisë, Gjykata Themelore, Prokuroria Themelore Shtetërore, Qendra për Punë Sociale, Qendra Shëndetësore dhe Komuna e Bijelo Poljes

Përmbledhje e gjendjes në fushën përkatëse dhe qëllimi i aksionit: Dhuna ndaj grave në Mal të Zi është një problem i përhapur, veçanërisht në rajonin verior. Viktimat shpesh kanë akses të kufizuar në ndihmë ligjore dhe psikologjike, ndërsa mbështetja institucionale dhe bashkëpunimi ndërsektorial janë të pazhvilluara. Prandaj, **QËLLIM** i këtij projekti ishte fuqizimi dhe mbështetja për gratë me përvojë dhune përmes ofrimit të shërbimeve të aksesueshme, rritjes së ndërgjegjësimit, ofrimit të mbështetjes individuale dhe përmirësimit të bashkëpunimit ndërinstytucional për mbrojtje më efektive të grave viktime të dhunës.

REZULTATET DHE ARRITJET

Sigurimi i shërbimit të SOS telefonit:

- I disponueshëm 24/7 me 179 thirrje gjatë kohëzgjatjes së projektit;
- Janë regjistruar 51 raste të raportuara dhune, duke përfshirë mbështetje ligjore dhe ndërmjetësim.

Krijimi i sistemit të vetëmbështetjes:

- Është formuar një grup prej 10 grash;
- Janë realizuar 32 punëtori me fokus në fuqizim, edukim dhe rritjen e vetëbesimit.

Ofrimi i mbështetjes individuale:

- Ndihmë psikologjike për 17 gra (nëpërmjet telefonit dhe drejtpërdrejt);

- Ndihmë ligjore për 53 gra, duke përfshirë hartimin e padive, ankesave dhe kërkesave;
- Një person i besuar ka ofruar mbështetje gjatë proceseve gjyqësore për 18 përfituese.

Përmirësimi i bashkëpunimit me institucionet:

- Është organizuar një tryezë e rrumbullakët me përfaqësues të institucioneve (polici, gjykata, punë sociale);
- Janë përcaktuar aktivitete të përbashkëta dhe është përmirësuar bashkëpunimi ndërsektorial.

Rritja e ndërgjegjësimit përmes promovimit mediatik:

Janë publikuar artikuj, emisione dhe broshura me informacione mbi shërbimet e aksesueshme.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka mbështetur drejtpërdrejt 114 gra përmes shërbimeve të ndryshme, ka rritur dukshmërinë e problemit të dhunës dhe ka përmirësuar reagimet institucionale. Krijimi i grupeve të vetëmbështetjes dhe përmirësimi i bashkëpunimit ndërinstytucional kanë kontribuar në qëndrueshmërinë e rezultateve të projektit. Për më tepër, komuniteti është më i informuar mbi të drejtat e viktimave të dhunës.

Përmbledhje e gjendjes në fushën përkatëse dhe qëllimi i aksionit: Rajoni verior i Malit të Zi

Këndi informativ i BE-së në veri të Malit të Zi

Projekti i realizuar nga: OJQ Multimedial Montenegro

Partner në projekt: OJQ Sjeverna Zemlja

përballet me mungesë të informimit të mjaftueshëm të qytetarëve mbi integrimet evropiane, pjesëmarrje të ulët të të rinjve dhe kapacitete të pazhvilluara të OJQ-ve për përfshirje aktive në proceset shoqërore. Prandaj, **QËLLIM** i këtij projekti ishte rritja e nivelit të informimit të qytetarëve mbi procesin e integrimi evropiane dhe vlerat e BE-së, me fokus te të rinjtë dhe OJQ-të në veri të Malit të Zi.

REZULTATET DHE ARRITJET

Krijimi i këndit informativ të BE-së:

- Është themeluar një kënd funksional i BE-së në Bijello Pole dhe janë organizuar pika informativ të lëvizshme në Beranë, Kolashin, Mojkovac dhe Rozhajë;
- Janë organizuar mbi 60 aktivitete me pjesëmarrjen direkte të 1.130 qytetarëve.

Rritja e nivelit të njohurive dhe dukshmërisë:

- Janë realizuar trajnime për përfaqësuesit e OJQ-ve, mediave dhe të rinjve;

- Janë organizuar ngjarje publike, ekspozita, koncerte dhe mbremje filmash me tema të BE-së;
- Portali informativ dhe fushatat në rrjetet sociale kanë arritur mbi 900.000 shikime.

Përmirësimi i bashkëpunimit dhe rrjetëzimit:

- Janë rrjetëzuar 20 OJQ nga veriu i Malit të Zi në "Ekipin për Evropën";
- Janë mbajtur takime mes OJQ-ve dhe autoriteteve lokale për forcimin e bashkëpunimit dhe përmirësimin e kornizës normative.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka dhënë një kontribut të rëndësishëm në rritjen e dukshmërisë së procesit të integrimi evropiane në veri të Malit të Zi, fuqizimin e OJQ-ve dhe të rinjve, si dhe stimulimin e bashkëpunimit më të mirë me autoritetet lokale. Vazhdimi i aktiviteteve të këndit informativ të BE-së siguron qëndrueshmërinë e rezultateve të arritura dhe përhapjen e mëtejshme të informacionit mbi proceset e BE-së në këtë rajon.

E-qasja përmes teknologjisë për aktivizëm qytetar të personave me aftësi të kufizuara (PAK)

Projekti i realizuar nga: Lidhja e të Verbërve të Malit të Zi

Partnerë në projekt: Organizata e të Verbërve për Nikshiq, Shavnik dhe Plluzhinë dhe Organizata e të Verbërve për Plavë dhe Rozhajë; Organizata e të Verbërve për Tivar dhe Ulqin

Bashkëpunëtorë në projekt: Organizata e të Verbërve për Podgoricë, Danillovgrad dhe Kolashin; Organizata e të Verbërve në Cetinë; Organizata e të Verbërve për Bijello Pole dhe Mojkovac; Organizata e të Verbërve për Beranë, Andrijevicë, Plavë dhe Rozhajë; Organizata e të Verbërve për Kotor, Herceg Novi, Budva dhe Tivat

Përmbledhje e gjendjes në fushën përkatëse

dhe qëllimi i aksionit: Hulumtimet kanë treguar se asnjë nga faqet e internetit të vetëqeverisjes lokale në Mal të Zi nuk është plotësisht i qasshëm për personat me dëmtim të shikimit. Mungesa e qasjes në teknologji e pamundëson pjesëmarrjen e barabartë të PAK në marrjen e informacionit dhe në proceset vendimmarrëse në nivel lokal. Prandaj, **QËLLIM** i këtij projekti ishte përmirësimi i kushteve të qasjes në teknologji në nivel lokal për personat me aftësi të kufizuara, duke i mundësuar pjesëmarrje të barabartë në proceset shoqërore, rritjen e aktivizmit qytetar dhe promovimin e përfshirjes në komunitetet lokale.

REZULTATET DHE ARRITJET

Monitorimi i qasjes në teknologji:

- Është kryer në 26 faqe interneti të vetëqeverisjes lokale dhe të Bashkësisë së Komunave;
- Është përgatitur një raport me rekomandime për përmirësimin e qasjes në teknologji;
- Rezultatet janë prezantuar në një konferencë për shtyp dhe tryeza të rrumbullakëta.

Bashkëpunimi me Bashkësinë e Komunave:

- Është nënshkruar një Marrëveshje Bashkëpun-

imi për përmirësimin e qasjes në teknologji dhe përfshirjen e PAK.

Organizimi i tryezave të rrumbullakëta:

- Janë mbajtur shtatë tryeza të rrumbullakëta me 64 pjesëmarrës, duke përfshirë 31 përfaqësues të vetëqeverisjes lokale;
- Janë zhvilluar diskutime për përmirësimin e qasjes në teknologji dhe përfshirjen e PAK.

Rritja e dukshmërisë së problemit:

- Janë prodhuar dhe transmetuar 6 spote video;
- Janë realizuar një sërë intervistash në televizione dhe radio lokale.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka nxitur përfshirjen e PAK përmes rritjes së ndërgjegjësimit mbi nevojën për qasje të barabartë në teknologji në komunitetet lokale. Disa komuna – si Podgorica, Budva dhe Herceg Novi – kanë implementuar elemente të qasjes në teknologji në faqet e tyre të internetit. Edhe pse është arritur përparim i dukshëm, nevojitet punë e vazhdueshme për përmirësimin dhe qëndrueshmërinë e këtyre iniciativave.

Me dy rrota në veri

Projekti i realizua nga: OJQ Biciklo.me

Partnerë në projekt: OJQ Fillimi i Ri – A New Beginning dhe OJQ Bijeli Ljiljan

Bashkëpunëtor në projekt: Koalicioni për Zhvillim të Qëndrueshëm

Përmbledhje e gjendjes në fushën përkatëse dhe qëllimi i aksionit: Në veriun e Malit të Zi, çiklizmi si një formë transporti dhe rekreacioni nuk ka qenë i zhvilluar, pavarësisht potencialit të tij. Mungesa e infrastrukturës çiklistike, informimi i pamjaftueshëm i qytetarëve dhe kapacitetet e dobëta të komuniteteve dhe institucioneve lokale kanë vështirësuar përdorimin më të gjerë të biçikletave. Prandaj, **QËLLIM** i këtij projekti ishte promovimi i mobilitetit urban të qëndrueshëm dhe përmirësimi i kushteve për trafikun çiklistik në komunat Kolašin, Rozhajë dhe Zhabjak, përmes aktiviteteve që synonin rritjen e ndërgjegjësimit të qytetarëve, forcimin e kapaciteteve të komuniteteve lokale dhe zhvillimin e zgjidhjeve infrastrukturore.

REZULTATET DHE ARRITJET

Hulumtime dhe strategji:

- Është kryer një hulumtim mbi zakonet e udhëtimit, që përfshiu 1.137 qytetarë nga këto tri komuna (Kolašin, Rozhajë dhe Zhabjak);
- Janë hartuar strategjitë për zhvillimin e çiklizmit për të tri komunat (2022–2026).

Forcimi i komuniteteve lokale:

- Janë mbajtur punëtori me komunitetet çiklis-

tike (31 pjesëmarrës) dhe me asamblistët (29 asamblistë);

- Është organizuar një takim rajonal për zyrtarët e administratave lokale në Kolašin.

Zhvillimi i infrastrukturës dhe promovimi:

- Janë vendosur 12 parkingje për biçikleta në lokacione kyçe;
- Janë mbajtur aktivitete promovuese të çiklizmit me mbi 90 pjesëmarrës;
- Është realizuar një konkurs me shpërblime për nxënësit e shkollave fillore.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Realizimi i këtij projekti ka rritur ndërgjegjësimin për mobilitetin e qëndrueshëm dhe çiklizmin si një alternativë ndaj formave tradicionale të transportit. Infrastruktura e vendosur dhe strategjitë e hartuara kanë kontribuar në qëndrueshmërinë afatgjatë të rezultateve, ndërsa komunitetet lokale janë fuqizuar për zhvillimin dhe promovimin e mëtejshëm të çiklizmit. Aktivitetet e projektit kanë përmirësuar ndjeshëm ndërgjegjësimin ekologjik dhe kanë mbështetur turizmin lokal përmes promovimit të cikloturizmit.

Administrata lokale në pëllëmbë të dorës

Projekti i realizuar nga: OJQ ALFA Center

Partnerë në projekt: Media Team, Linja SOS Nikshiq, Lëvizja Ekologjike Ozon, Shoqata për Ndihmë Personave me Nevoja të Veçanta – UZPD dhe Qendra e Biznesit

Përmbledhje e gjendjes në fushën përkatëse dhe qëllimi i aksionit: Në Nikshiq ekziston një nivel i ulët i transparencës së punës së administratës lokale dhe një përfshirje e pamjaftueshme e qytetarëve në procesin e vendimmarrjes. OJQ-të kanë kapacitete të kufizuara për të monitoruar dhe kontrolluar punën e institucioneve publike, prandaj ky projekt ka për QËLLIM rritjen e transparencës së punës së vetëqeverisjes lokale dhe forcimin e kapaciteteve të organizatave të shoqërisë civile (OJQ) dhe qytetarëve të Nikshiqit përmes zhvillimit të një platforme dixhitale dhe një aplikacioni mobil për të monitoruar punën e autoriteteve lokale.

REZULTATET DHE ARRITJET

Forcimi i kapaciteteve të OJQ-ve:

- Janë mbajtur trajnime për 6 OJQ nga Nikshiqi në fushën e monitorimit të punës së vetëqeverisjes lokale;
- Është përgatitur dhe prezantuar publikisht raporti vlerësues mbi punën e administratës lokale në 6 fusha kyçe.

Zhvillimi i platformës dixhitale dhe aplikacionit mobil:

- Është krijuar platforma "Administrata lokale në pëllëmbë të dorës" që u mundëson qytetarëve komunikim të drejtpërdrejtë me funksionarët lokalë;

- Është zhvilluar aplikacioni mobil për pajisjet Android.

Informimi i publikut:

- Është organizuar një konferencë për media për prezantimin e rezultateve dhe platformës;
- Është realizuar një promovim intensiv i rezultateve përmes rrjeteve sociale, mediave dhe aktiviteteve lokale.

Pjesëmarrja e qytetarëve:

- Janë organizuar grupe fokusi me përfaqësues të komuniteteve lokale për të përshtatur platformën me nevojat e përdoruesve.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Nëpërmjet realizimit të këtij projekti është përmirësuar transparenca e punës së vetëqeverisjes lokale në Nikshiq dhe është rritur niveli i aktivizmit qytetar. Mjetet e zhvilluara kanë siguruar qëndrueshmëri afatgjatë të rezultateve, ndërsa OJQ-të janë fuqizuar për një përfshirje më aktive në proceset e vendimmarrjes dhe në kontrollin e institucioneve publike. Njëkohësisht, inovacionet dixhitale u ofrojnë qytetarëve një vështrim më të mirë mbi punën e autoriteteve dhe lehtësojnë komunikimin.

Busulla Digjitale për Punësim

Projekti i realizuar nga: OJQ Interlingua

Përmbledhje e gjendjes në fushën përkatëse dhe qëllimi i aksionit: Të rinjtë në Mal të Zi përballen me një sistem arsimor që nuk përmbush standardet e kërkuara, përgatitje të dobët për tregun e punës dhe mundësi të kufizuara për arsimim joformal që do të rrisë aftësitë dhe mundësitë e tyre për punësim. Prandaj, ky projekt ka për QËLLIM përmirësimin e cilësisë së politikave arsimore përmes forcimit të kapaciteteve të të rinjve, pjesëmarrjes së tyre aktive në procesin e vendimmarrjes dhe promovimit të arsimit joformal si plotësim i arsimit formal.

REZULTATET DHE ARRITJET

Fuqizimi i të rinjve përmes edukimit:

- Janë zhvilluar punëtori dhe seminare me fokus në aftësitë kyçe për jetën dhe qytetarinë aktive;
- Kanë marrë pjesë mbi 150 të rinj nga rajone të ndryshme.

Zhvillimi i mjeteve arsimore:

- Është krijuar një platformë online për shkëmbimin e burimeve dhe materialeve për arsimim joformal;

- Është përgatitur dhe publikuar një udhëzues për të rinjtë mbi të drejtat e tyre në procesin arsimor.

Përmirësimi i politikave arsimore:

- Janë organizuar tryeza të rrumbullakëta dhe konferenca me vendimmarrësit, OJQ-të dhe të rinjtë;
- Janë dorëzuar rekomandime për reforma arsimore Ministrisë së Arsimit.

Rritja e ndërgjegjësimit:

- Është realizuar një fushatë mediatike në rrjetet sociale për rëndësinë e arsimit joformal.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Ky projekt ka kontribuar në rritjen e ndërgjegjësimit të të rinjve për të drejtat dhe rolin e tyre në procesin e vendimmarrjes, ka forcuar mundësitë për pjesëmarrjen e tyre në procesin e reformave arsimore dhe ka ofruar baza të rëndësishme për zhvillimin e mëtejshëm të politikave arsimore të përshtatura me nevojat e tregut të punës. Mjetet dhe kapacitetet e zhvilluara kanë siguruar qëndrueshmëri afatgjatë të rezultateve të projektit.

Shoh artistin! Parashikoj një shoqëri më të mire

Projekti i realizuar nga: Shoqata e Artistëve Pamorë të Malit të Zi

Bashkëpunëtorë në projekt: Fakulteti i Arteve Pamore i Universitetit të Malit të Zi, Qendra për Veprimtari Kulturore Bijello Pole dhe Muzeu dhe Galeria Tivat

Përmbledhje mbi gjendjen në fushë dhe qëllimin e projektit: Artistët e rinj në Mal të Zi përballen me mundësi të kufizuara për promovim dhe mbështetje, ndërsa institucionet kulturore dhe sistemi arsimor nuk ofrojnë burime të mjaftueshme për zhvillimin e një skene të pavarur artistike. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** promovimin e artistëve të rinj, forcimin e kapaciteteve të skenës së pavarur kulturore dhe rritjen e ndërgjegjësimit mbi rëndësinë e artit në zhvillimin e shoqërisë.

REZULTATET DHE ARRITJET

Promovimi i artistëve të rinj:

- Është organizuar konkursi ku morën pjesë 35 artistë të rinj;
- Janë përzgjedhur 10 artistë për të prezantuar veprat e tyre në hapësirat publike;
- Janë prodhuar 10 vepra artistike dhe deklarata shoqëruese në formë videosh, të publikuara në kanalën YouTube.

Forcimi i kapaciteteve dhe rritja e vizibilitetit:

- Është organizuar ekspozita e 35 artistëve të

rinj në Pavijonin Artistik të Shoqatës së Artistëve Pamorë të Malit të Zi;

- Është realizuar konferenca profesionale "Kultura e pavarur, këtu dhe tani" me pjesëmarrjen e 40 personave, përfshirë artistë, përfaqësues të institucioneve dhe OJQ-ve;
- Është prodhuar një broshurë digjitale dhe materiale promovuese.

Bashkëpunimi dhe qëndrueshmëria:

- Është vendosur bashkëpunim me institucionet arsimore dhe qendrat kulturore lokale;
- Është krijuar një platformë për promovimin afatgjatë të veprave dhe artistëve të rinj.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka forcuar rolin e artistëve të rinj në jetën kulturore të Malit të Zi, ka rritur vizibilitetin e tyre dhe ka përmirësuar bashkëpunimin ndërmjet institucioneve artistike dhe arsimore. Mjetet e krijuara dhe mekanizmat e vendosur sigurojnë një kontribut të qëndrueshëm në zhvillimin e skenës së pavarur kulturore.

Karvani shkencor drejt BE-së – Përmirësimi i kulturës shkencore të të rinjve në Mal të Zi

Projekti i realizuar nga: Fondacioni për Promovimin e Shkencës – PRONA

Përmbledhje mbi gjendjen në fushë dhe qëllimin e projektit: Kultura shkencore në Mal të Zi karakterizohet nga një nivel i ulët i zbatimit të qasjes STEM në arsim dhe një ndërgjegjësim i kufizuar i të rinjve për perspektivat e karrierave shkencore. Nevojitet përmirësimi i infrastrukturës, trajnimi i vazhdueshëm i stafit mësimor dhe inkurajimi i të rinjve për kërkim shkencor përmes programeve dhe aktiviteteve inovative. Prandaj, ky projekt kishte për **QËLLIM** promovimin e shkencës dhe përmirësimin e kulturës shkencore mes të rinjve në Mal të Zi, në përputhje me standardet evropiane.

REZULTATET DHE ARRITJET

Karvani shkencor udhëtues:

- Është organizuar në 10 komuna (Herceg Novi, Kotor, Tivar, Nikshiq, Danillovgrad, Kolashin, Rozhajë, Andrijevicë, Zhabjak dhe Pluzhinë), me gjithsej 1.072 nxënës pjesëmarrës;
- Janë krijuar dhe shpërndarë 500 broshura edukative për nxënësit dhe mësuesit, që promovojnë aplikimin praktik të STEM-it;
- Janë angazhuar 10 demonstrues për të shfaqur eksperimente nga fusha e fizikës, kimisë, biologjisë dhe elektronikës.

Punëtori për mësuesit:

- Janë mbajtur 3 trajnime dyditore për mësues nga 3 rajone të Malit të Zi, me pjesëmarrjen e 28 mësuesve;
- Është zhvilluar një program punëtorish me fokus në aplikimin e STEM-it në mësimdhënien e rregullt dhe zbatimin e metodologjisë së Edukimit të Bazuar në Hetim (Inquiry Science Based Education).

Analiza dhe promovimi i politikave shkencore:

- Është hartuar një analizë gjithëpërfshirëse mbi zbatimin e programeve kombëtare në fushën e shkencës dhe inovacionit;
- Është organizuar një simpozium dhe një konferencë kombëtare, me gjithsej 76 pjesëmarrës nga komuniteti shkencor, institucionet dhe OJQ-të.

Qendra informative për të rinjtë:

- Është ngritur një Kënd STEM si qendër informative për të mbështetur të rinjtë në zgjedhjen e karrierave STEM, duke organizuar takime hibride me 16 të rinj;
- Janë përgatitur informacione mbi bursat, programet e shkëmbimit dhe mundësitë arsimore në fushat STEM.

Promovimi i projektit:

- Është dizajnuar dhe përditësuar faqja e internetit e projektit me lajme dhe kuriozitete nga bota e shkencës;
- Janë krijuar 5 animacione për promovimin e shkencës, rezultateve të festivalit dhe gjetjeve të analizës;
- Është zhvilluar një fushatë mediatike që ka arritur 38.201 përdorues përmes rrjeteve sociale.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka kontribuar ndjeshëm në përmirësimin e kulturës shkencore mes të rinjve, rritjen e interesit për arsimin STEM dhe forcimin e kapaciteteve të stafit mësimor për zbatimin e metodave moderne në mësimdhënie. Këndi informativ dhe karvani shkencor i krijuar sigurojnë një promovim afatgjatë të shkencës dhe një zhvillim të qëndrueshëm të talenteve të reja në Mal të Zi.

50+ Frymëzime

Si OShC-të ndryshojnë shoqërinë

Muzikë për të gjithë! – Forcimi i kapaciteteve të OShC-ve në fushën e mbrojtjes së të drejtave autoriale dhe të drejtave të ngjashme në Mal të Zi

Projekti i realizuar nga: OShC Organizata për Mbrojtjen e të Drejtave të Autorëve të Muzikës në Mal të Zi – PAM CG

Partner në projekt: OShC STIVI MUZIKA

Bashkëpunëtor në projekt: Qendra Kulturore Publike “Budo Tomović”

Përmbledhje mbi gjendjen në fushë dhe qëllimin e projektit: Mbrojtja e të drejtave autoriale në Mal të Zi është e pazhvilluar, me një zbatim të dobët të zgjidhjeve ligjore dhe njohuri të kufizuara të autorëve dhe përdoruesve për këtë temë. Ekziston nevoja për një bashkëpunim më të mirë midis OShC-ve, institucioneve shtetërore dhe përdoruesve të të drejtave autoriale. Prandaj, ky projekt kishte për **QËLLIM** forcimin e kapaciteteve të OShC-ve në fushën e mbrojtjes së të drejtave autoriale në Mal të Zi, rritjen e ndërgjegjësimit mbi rëndësinë e pronës intelektuale dhe promovimin e industrive kulturore dhe krijuese.

REZULTATET DHE ARRITJET

- Rritja e ndërgjegjësimit dhe edukimi i grupeve të synuara;
- U mbajt një punëtori edukative për autorët dhe muzikantët e rinj, me mbi 30 pjesëmarrës;
- U organizua një seminar për përdoruesit e veprave muzikore, duke përfshirë përfaqësues nga institucionet dhe sektori privat.

Forcimi i kapaciteteve të OShC-ve dhe bashkëpunimit institucional:

- U organizua një konferencë mbi mbrojtjen e pronës intelektuale me pjesëmarrjen e ak-

torëve kryesorë nga Mali i Zi dhe rajoni;

- U zhvillua bashkëpunimi me institucionet shtetërore dhe u iniciua dialogu për zgjidhjet ligjore.

Promovimi i industrive kulturore dhe krijuese:

- U realizua një koncert në Qendrën Kulturore Publike “Budo Tomović” me mbi 300 pjesëmarrës, i cili tërhoqi vëmendjen e mediave dhe komunitetit muzikor;
- U zhvillua një fushatë mediatike mbi rëndësinë e të drejtave autoriale, me një shtrirje të gjerë në rrjetet sociale dhe mediat.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka rritur nivelin e ndërgjegjësimit dhe njohurive mbi mbrojtjen e të drejtave autoriale, ka nxitur një pjesëmarrje më të madhe të OShC-ve në procesin e vendimmarrjes dhe ka përmirësuar bashkëpunimin me institucionet shtetërore. Gjithashtu, skena kulturore dhe muzikore është forcuar përmes promovimit të talenteve vendase dhe forcimit të rrjetit të autorëve dhe përdoruesve të veprave autoriale. Realizimi i suksesshëm i projektit ka krijuar themele për iniciativa të reja në këtë fushë.

Të rinjtë aktivë për vlerat evropiane

Projekti i realizuar nga: OShC Qendra Sociologjike e Malit të Zi SOCEN

Partner në projekt: Shoqata Interakcija

Përmbledhje mbi gjendjen në fushë dhe qëllimin e projektit: Të rinjtë në Mal të Zi përballen me mungesë të pjesëmarrjes në vendimmarrje, njohuri të kufizuara mbi politikat publike dhe mekanizma të dobët për përfshirje në proceset shoqërore. Organizatat rinore kanë kapacitete të kufizuara për veprim efektiv. Prandaj, ky projekt kishte për **QËLLIM** fuqizimin e të rinjve në Mal të Zi përmes rritjes së aktivizimit të tyre shoqëror, pjesëmarrjes në vendimmarrje dhe krijimit të politikave rinore, me fokus në promovimin e vlerave evropiane.

REZULTATET DHE ARRITJET

Fuqizimi i kapaciteteve të të rinjve dhe organizatave rinore:

- U organizuan 6 takime me organizatat rinore në 3 rajonet e Malit të Zi;
- U realizuan 3 punëtori për hartimin e politikave publike praktike, me mbështetje mentorimi nga ekspertë.

Publikimi dhe promovimi i analizave:

- U publikuan 3 përmbledhje të politikave publike: "Mbështetja psikologjike në shkollat e mesme", "Puna gjatë studimeve" dhe "Standardi studentor";
- Rezultatet u prezantuan në një konferencë

kombëtare, ku morën pjesë 60 pjesëmarrës.

Përmirësimi i njohurive mbi vlerat evropiane:

- U organizuan 3 punëtori interaktive mbi aktivizmin rinor dhe vlerat evropiane;
- U realizua një shkollë dyditore me temën "Të rinjtë si krijues të politikave rinore".

Rritja e ndërgjegjësimit dhe promovimi i rezultateve:

- Fushatë mediatike me 21 postime në rrjetet sociale, 4 pjesëmarrje në emisione televizive dhe 10 artikuj mediatikë;
- U organizua një tryezë e rrumbullakët mbi temën e antifashizmit dhe vlerave evropiane.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka fuqizuar kapacitetet e organizatave rinore dhe të rinjve për pjesëmarrje në krijimin e politikave, duke promovuar njëkohësisht vlerat evropiane në shoqërinë malazeze. Rezultatet, duke përfshirë dokumentet që kontribuan në politikat publike, kanë mundësuar që të rinjtë të avokojnë aktivisht për ndryshime përpara vendimmarrësve, duke krijuar një kornizë për projekte të ardhshme dhe forcimin e aktivizimit qytetar.

Së bashku për një lumë më të pastër dhe më të kthjellët Vezishnica

Projekti i realizuar nga: OJQ Da zaživi selo

Partner në projekt: OJQ Legalis

Bashkëpunëtorë në projekt: Sekretariati për punët komunale, trafikun dhe ujërat i komunës së Pljevljes; OJQ Qendra Informative Plevla dhe Shoqata e Peshkatarëve Sportivë "Liplen".

Përmbledhje mbi gjendjen në fushë dhe qëllimin e projektit: Lumi Vezishnica, në komunën e Plevles, është identifikuar si një nga rrjedhat ujore më të ndotura në rajon, me probleme serioze nga shkarkimet e paligjshme të ujërave të zeza dhe mungesën e ndërgjegjësimit midis banorëve lokalë për ruajtjen e mjedisit. Prandaj, ky projekt kishte për QËLLIM rritjen e ndërgjegjësimit dhe përmirësimin e menaxhimit të ujërave të zeza komunale në pelgun e lumit Vezishnica në Plevla, përmes hartimit të një kadastrë për shkarkimet e paligjshme, edukimit të qytetarëve dhe promovimit të praktikave të qëndrueshme.

REZULTATET DHE ARRITJET

Hartimi i kadastrës për shkarkimet e paligjshme:

- U identifikuan 85 shkarkime të paligjshme të ujërave të zeza komunale përgjatë një gjatësie prej 12 km;
- Kadastra iu dorëzua sekretariateve përkatëse në Komunën e Plevles, të cilat filluan marrjen e masave për zgjidhjen e problemit.

Edukimi dhe rritja e ndërgjegjësimit:

- U përgatitën dhe shpërndanë 200 broshura edukative dhe 1000 fletushka mbi problemin e ujërave të zeza;

- U anketuan 100 familje për mbledhjen e informacionit dhe edukimin e popullsisë.

Aktivite mediatike dhe promovuese:

- U prodhua dhe u transmetua filmi dokumentar "Vezishnica – lumë apo kolektor!?" në kanalin YouTube dhe mediat lokale;
- U organizua një aksion ekologjik për pastrimin e vendit piktoresk Perova Luka, me pjesëmarrjen e 35 personave, duke përfshirë nxënës dhe vullnetarë.

Ligjërata dhe diskutime publike:

- U mbajt një tryezë e rrumbullakët me përfaqësues të autoriteteve lokale, inspektoratit dhe sektorit të OJQ-ve, ku u prezantuan rezultatet e projektit dhe planet për veprimet e mëtejshme.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka përmirësuar ndjeshëm ndërgjegjësimin midis banorëve lokalë dhe institucioneve përkatëse mbi problemin e menaxhimit të ujërave të zeza komunale në komunën e Plevles. Kadastra e dorëzuar ka shërbyer si bazë për një sërë nismash, siç është prokurimi i 85 bio-pastruesve për familjet, duke siguruar vazhdimësinë e aktiviteteve dhe qëndrueshmërinë afatgjatë të rezultateve. Lumi Vezishnica është bërë simbol i një qasjeje të përgjegjshme ndaj mjedisit.

Media për një shoqëri të përgjegjshme

Projekti u realizua nga: OJQ Shoqata Mediatike e Evropës Juglindore (MAJE)

Partnerët e projektit: Instituti për Media i Malit të Zi (IMCG) dhe Shoqata e Gazetarëve Profesionistë të Malit të Zi (DPNCG)

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Në hapësirën mediatike të Malit të Zi shpesh shfaqen përmbajtje që përmbajnë gjuhë urrejtjeje, diskriminim dhe dezinformata. Gazetarët dhe punonjësit e mediave përballen me sulme dhe mungesë mbrojtjeje institucionale, ndërsa të rinjtë po humbasin besimin në mediat tradicionale për shkak të mungesës së përmbajtjes cilësore. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** përmirësimin e raportimit mediatik dhe rritjen e ndërgjegjësimit për problemet e gjuhës së urrejtjes dhe diskriminimit, si dhe forcimin e kapaciteteve të gazetarëve dhe punonjësve të mediave në Mal të Zi.

REZULTATET DHE ARRITJET

Analiza dhe trajnime:

- Është përgatitur analiza "Dilemat etike në raportim", e cila fokusohet në gjuhën e urrejtjes ndaj grave, komunitetit LGBTQ dhe romëve;
- Janë organizuar 3 trajnime për 73 gazetarë/e në rajonin qendror, jugor dhe verior të Malit të Zi.

Mbështetje për gazetarët:

- Janë realizuar 40 seanca psikologjike për 20 gazetarë/e dhe 3 psikodrama;
- Është përgatitur një analizë mbi trajtimin e institucioneve në rastet e sulmeve ndaj gazetarëve.

Fushata dhe edukimi:

- Është zhvilluar një fushatë mediatike për gjuhën e urrejtjes përmes rrjeteve sociale dhe mediave tradicionale;
- Janë prodhuar katër reklama edukative dhe janë transmetuar në rrjetet sociale, duke arritur mbi 100,000 shikime.

Hulumtimi mbi përmbajtjen mediatike për të rinjtë:

- Janë kryer 2 anketa të opinionit publik dhe katër grupe fokusi mbi preferencat e të rinjve për informim;
- Janë realizuar 2 trajnime për mediat mbi krijimin e përmbajtjeve inovative për të rinjtë me mbështetje mentorimi.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka përmirësuar kapacitetet e gazetarëve dhe mediave për të njohur dhe reduktuar gjuhën e urrejtjes, ka ofruar mbështetje për gazetarët në përballimin e sfidave profesionale dhe ka ndikuar pozitivisht në cilësinë e përmbajtjes mediatike për të rinjtë. Fushatat kanë kontribuar ndjeshëm në rritjen e ndërgjegjësimit për problemet e diskriminimit, ndërsa mjetet dhe hulumtimet e zhvilluara kanë vendosur bazat për punën e mëtejshme në këtë fushë.

Për integritetin e punësimit në sektorin publik

Projekti u realizua nga: OJQ Instituti Alternativa

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Punësimi në sektorin publik të Malit të Zi karakterizohet nga praktika korruptive, ndikime politike dhe mungesë transparence. Rregullativa e dobët dhe moszbatimi i ligjeve e vështirësojnë luftën kundër këtyre problemeve, ndërsa ndërgjegjësimi i qytetarëve për të drejtat e tyre mbetet i ulët. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** të kontribuojë në luftën kundër korrupsionit dhe klientelizmit politik gjatë punësimit në sektorin publik përmes krijimit të një harte interaktive të rreziqeve, promovimit të mekanizmave antikorrupsion dhe forcimit të aktivizmit qytetar.

REZULTATET DHE ARRITJET

Hartimi i rreziqeve dhe analiza:

Është krijuar harta interaktive e rreziqeve nga korrupsioni në punësim, e disponueshme në faqen e internetit mapa-rizika.me;

Është përgatitur analiza "As klient, as zot!" me 23 rekomandime për përmirësimin e praktikave të punësimit.

Edukimi dhe dialogu:

- Janë mbajtur 3 grupe fokusi me 24 pjesëmarrës nga sektori joqeveritar, media dhe sindikatat;
- Është organizuar një punëtori për 20 gazetarë dhe aktivistë mbi praktikën korruptive, me një vlerësim mesatar të cilësisë prej 4.92;

- Forumi dyditor në Budva ka mbledhur 58 pjesëmarrës nga sektorë të ndryshëm shoqërorë.

Fushata dhe vizibiliteti:

- Është realizuar fushata "As klient, as zot!" me 63 postime dhe 75 vizualizime në rrjetet sociale, me një shtrirje mesatare prej 19.088 përdorues për postim;
- Janë prodhuar 10 video animacione mbi rreziqet e korrupsionit.

Nismat:

- Janë dorëzuar pesë nisma për mbikëqyrje inspektuese të punësimit dhe janë marrë katër përgjigje nga institucionet përkatëse.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka përmirësuar transparencën e punësimit në sektorin publik, ka forcuar aktivizmin qytetar dhe ka nxitur dialogun midis institucioneve dhe shoqërisë civile. Mjetet dhe rekomandimet e zhvilluara sigurojnë qëndrueshmërinë e rezultateve, ndërsa harta interaktive e rreziqeve mbetet një burim kryesor për monitorimin dhe parandalimin e korrupsionit në këtë fushë. Deklarata për luftën kundër klientelizmit politik po mbledh mbështetje, duke kontribuar në forcimin e shtetit të së drejtës në Mal të Zi.

Drejt buxhetimit lokal me përgjegjësi shoqërore

Projekti u realizua nga: OJQ Forumi për Zhvillimin e Demokracisë

Partner në projekt: OJQ Udica

Bashkëpunëtor në projekt: D.O.O. Gazeta e Plevles

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Vetëqeverisjet lokale në Mal të Zi përballen me sfida në transparencën e proceseve buxhetore, përfshirje të pamjaftueshme të qytetarëve dhe kapacitete të kufizuara për monitorimin dhe kontrollin efektiv të financave publike. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** përmirësimin e transparencës dhe cilësisë së procesit buxhetor në nivel lokal në komunat Bijelo Pole, Plevla dhe Berane, fuqizimin e qytetarëve për të marrë pjesë në këtë proces dhe promovimin e mbikëqyrjes qytetare.

REZULTATET DHE ARRITJET

Hulumtime dhe analiza:

- Është realizuar një hulumtim mbi cilësinë e procesit buxhetor në tri komuna të veriut për pesë vitet e fundit;
- Është përgatitur publikimi "Përmes labirinteve të buxheteve lokale" me gjetjet kryesore, duke përfshirë analizën e praktikave të planifikimit dhe zbatimit të buxhetit.

Udhëzues për qytetarët:

- Janë krijuar udhëzues për buxhetet e komunave Bijelo Pole dhe Berane, me fokus në infor-

macionet kryesore për një kuptim më të mirë të buxheteve lokale.

Edukimi dhe informimi:

- Është organizuar një trajnim mbi financat publike për përfaqësuesit e sektorit OJQ;
- Është prodhuar dhe transmetuar një spot video mbi rëndësinë e kalendarit buxhetor dhe pjesëmarrjes qytetare;
- Janë mbajtur 3 tribuna publike për qytetarët në komunat e synuara, ku janë prezantuar rezultatet e hulumtimit.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka kontribuar në rritjen e ndërgjegjësimit të qytetarëve për rëndësinë e procesit buxhetor dhe rolin e tyre në monitorimin e punës së autoriteteve lokale. Publikimet e përgatitura dhe edukimet e realizuara kanë mundur forcimin e kapaciteteve të komuniteteve lokale për mbikëqyrje qytetare dhe kanë ndikuar në rritjen e transparencës së vetëqeverisjeve lokale. Gjithashtu, është rritur pjesëmarrja e qytetarëve dhe sektorit OJQ në çështjet me interes publik, duke kontribuar në qëndrueshmërinë afatgjatë të projektit dhe demokratizimin e praktikave buxhetore lokale.

Për një shëndetësi më të mirë!

Projekti u realizua nga: OJQ Qendra për Monitorim dhe Kërkime CeMI
Partner në projekt: OJQ Bonum

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Sistemi shëndetësor në Mal të Zi përballet me sfida si korrupsioni, niveli i ulët i ndërgjegjësimit të pacientëve për të drejtat e tyre, mungesa e efikasitetit në institucionet shëndetësore dhe mungesa e përgjigjes së duhur ndaj nevojave të pacientëve. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** përmirësimin e sistemit të kujdesit shëndetësor në Mal të Zi përmes analizës së funksionimit të institucioneve shëndetësore, fuqizimit të të drejtave të pacientëve, reduktimit të korrupsionit në shëndetësi dhe rritjes së ndërgjegjësimit të qytetarëve për të drejtat e tyre.

REZULTATET DHE ARRITJET

Analiza dhe propozimet për përmirësim:

- Është realizuar analiza e 26 institucioneve shëndetësore, me një shqyrtim të detajuar të 30 dokumenteve ligjore;
- Është përgatitur një studim me 22 rekomandime konkrete për përmirësimin e sistemit të kujdesit shëndetësor.

Fuqizimi i qytetarëve dhe promovimi i të drejtave të pacientëve:

- Janë organizuar 5 grupe fokus me pacientë dhe 10 intervista me punonjës shëndetësorë;
- Janë krijuar dhe shpërndarë 50 postera promovues në institucionet shëndetësore;

- Fushata mediatike ka arritur mbi 450.000 qytetarë, përfshirë pjesëmarrje në emisione televizive dhe rrjete sociale.

Aplikacioni mobil për raportimin e korrupsionit:

- Është zhvilluar dhe përmirësuar aplikacioni për raportime anonime të korrupsionit, i disponueshëm për përdoruesit e Android, iOS dhe ueb;
- Janë raportuar 39 raste korrupsioni, nga të cilat 11 janë përcjellë tek institucionet përkatëse.

Avokimi dhe bashkëpunimi:

- Është organizuar një tryezë e rrumbullakët me 54 pjesëmarrës, përfshirë vendimmarrës dhe përfaqësues të institucioneve shëndetësore;
- Janë mbajtur 10 takime formale me palët kryesore të interesuara në shëndetësi.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka kontribuar në një kuptim më të mirë të problemeve në sistemin shëndetësor dhe ka nxitur dialogun mbi reformat e nevojshme. Qytetarët janë fuqizuar për të përdorur mekanizmat për raportimin e korrupsionit, ndërsa institucionet shëndetësore janë inkurajuar për një punë më transparente. Rekomandimet nga studimi vazhdojnë të shërbejnë si udhëzues për përmirësimin e politikave dhe procedurave në sistemin shëndetësor të Malit të Zi.

STOP seksizmit në Mal të Zi

Projekti u realizua nga: OJQ Instituti për Studime Juridike IPLS

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Seksizmi në Mal të Zi shpeshherë nuk njihet si një problem në shoqëri dhe kuadrin legjislativ. Masat ekzistuese ligjore nuk janë adekuate për të kriminalizuar gjuhën e urrejtjes seksiste, ndërsa ndërgjegjësimi mbi këtë çështje mbetet në nivele të ulëta si në institucionet publike ashtu edhe në shoqëri në përgjithësi. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** rritjen e ndërgjegjësimit dhe përmirësimin e kuadrit ligjor në mënyrë që të eliminohet në mënyrë efektive seksizmi dhe gjuha e urrejtjes mbi bazën e gjinisë në Mal të Zi. Projekti ka kombinuar aktivitete kërkimore dhe avokim publik për ndryshimin e kuadrit ligjor dhe forcimin e kapaciteteve të institucioneve përkatëse.

REZULTATET DHE ARRITJET

Analiza ligjore dhe rekomandimet:

- Është kryer një analizë e kuadrit ligjor, duke përfshirë propozime për ndryshime për kriminalizimin e gjuhës së urrejtjes seksiste;
- Janë propozuar ndryshime në Kodin Penal, Ligjin për Ndalimin e Diskriminimit dhe ligjet mediatike në përputhje me rekomandimet e Këshillit të Evropës.

Udhëzime për institucionin e Avokatit të Popullit:

- Janë hartuar dhe miratuar udhëzime për eliminimin e seksizmit në punën e institucionit të Avokatit të Popullit;

- Është krijuar baza për zbatimin e ardhshëm të udhëzimeve të ngjashme në institucione të tjera shtetërore.

Rritja e ndërgjegjësimit:

- Është organizuar konferenca përmbyllëse me më shumë se 20 pjesëmarrës, duke përfshirë përfaqësues të institucioneve, OJQ-ve dhe mediave;
- Është realizuar një fushatë mediatike dhe janë publikuar disa artikuj për të rritur ndërgjegjësimin publik.

Forcimi i bashkëpunimit me institucionet:

- Është krijuar një grup pune me përfaqësues të Avokatit të Popullit dhe ekspertë ligjorë;
- Janë organizuar takime me Ministrinë e Drejtësisë, Ministrinë e të Drejtave të Njeriut dhe institucionin e Avokatit të Popullit për të inicuar ndryshime ligjore.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka kontribuar në institucionalizimin e luftës kundër seksizmit përmes miratimit të udhëzimeve dhe ka rritur gatishmërinë e institucioneve për ndryshime ligjore. Është forcuar ndërgjegjësimi për problemin e seksizmit në shoqëri, ndërsa propozimet për ndryshime në kuadrin legjislativ kanë ofruar udhëzime për reforma afatgjata. Gjithashtu, është rritur dukshmëria e kësaj çështjeje në media dhe ndër aktorët kyç të shoqërisë.

Shejla – Historia e një fati tragjik që mund të ishte parandaluar

Projekti u realizua nga: OJQ Arlekin

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Dhuna me bazë gjinore dhe dhuna në familje përbëjnë një problem serioz në shoqërinë malazeze. Mekanizmat joad-ekuatë për parandalimin e dhunës dhe mungesa e ndërgjegjësimit publik tregojnë nevojën për edukim dhe fuqizim të institucioneve dhe qytetarëve në këtë fushë. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** rritjen e ndërgjegjësimit për parandalimin e dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje në Mal të Zi përmes prodhimit të një filmi dokumentar dhe një fushate për edukimin dhe mobilizimin e publikut, veçanërisht të të rinjve.

REZULTATET DHE ARRITJET

Prodhimi i filmit dokumentar:

- Është prodhuar një film dokumentar i metrazhit të shkurtër për Shejlën, një viktimë e dhunës, i cili përfshin dëshmi nga familja, miqtë, mediat dhe OJQ-të aktive në parandalimin e dhunës;
- Filmi është mbështetur nga një kompozim muzikor origjinal dhe është realizuar me standarde të larta post-produksioni.

Fushata për ndërgjegjësim:

- Është organizuar një premierë speciale e filmit

në Shtëpinë Evropiane në Podgoricë, e shoqëruar me një panel diskutimi me aktorët kryesorë, përfshirë përfaqësues të institucioneve, OJQ-ve dhe mediave;

- Është realizuar një fushatë mediatike dhe në rrjetet sociale, e cila ka arritur mbi 40.000 shikime dhe ka ngjallur interes të madh nga qytetarët.

Edukimi i të rinjve:

- Është iniciuar një nismë për shfaqjen e filmit në shkollat e mesme dhe për një shpërndarje më të gjerë përmes festivaleve rajonale dhe ndërkom-ombëtare.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka pasur një ndikim të fortë në ndërgjegjësimin e publikut dhe vendimmarrësve mbi rëndësinë e parandalimit të hershëm të dhunës. Filmi, si një medium i përshtatshëm për edukim dhe rritje të ndjeshmërisë, kontribuon në objektivin afatgjatë të përmirësimit të mekanizmave institucionalë dhe të përgjegjësisë shoqërore në luftën kundër dhunës. Projekti ka inkurajuar gjithashtu të rinjtë që të angazhohen më shumë për parandalimin e dhunës dhe forcimin e solidaritetit shoqëror.

Besimi në sistemin shoqëror - fuqia e qytetarëve

Projekti u realizua nga: OJQ Fondacioni Malazez për HIV dhe Hepatitet Virale

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Personat që jetojnë me HIV përballen me diskriminim, stigmë dhe shkelje të së drejtës për privatësi. Mungesa e edukimit të duhur të personelit shëndetësor dhe publikut të gjerë kontribuon në ruajtjen e paragjyqimeve, ndërsa kuadri ligjor kërkon përmirësime të mëtejshme për mbrojtjen e të drejtave të pacientëve. Prandaj, ky projekt ka për QËLLIM përmirësimin e të drejtave të njeriut për personat që jetojnë me HIV përmes forcimit të kapaciteteve të OJQ-ve, edukimit të personelit shëndetësor dhe promovimit të destigmatizimit në Mal të Zi.

REZULTATET DHE ARRITJET

Edukimi i personelit shëndetësor dhe përfaqësuesve të OJQ-ve:

- U mbajtën trajnime për 40 mbrojtës të të drejtave të pacientëve dhe përfaqësues të OJQ-ve, me fokus në destigmatizim dhe forcimin e kapaciteteve; rezultatet e vlerësimeve tregojnë një rritje të ndjeshme të nivelit të njohurive.

Analiza dhe rekomandimet:

- U përgatit një analizë e protokolleve për ruajtjen e të dhënave konfidenciale të personave që jetojnë me HIV, me rekomandime konkrete për përmirësimin e sistemit;
- Prezantimi i analizës dhe rekomandimeve u bë përmes tryezave të rrumbullakëta dhe debate-

ve profesionale me aktorët kryesorë.

Fushata për ndërgjegjësim:

- Fushata "U=U" (virus i padetektueshëm = jo i transmetueshëm) u realizua përmes rrjeteve sociale, billboard-eve dhe muraleve, duke arritur mbi 480.000 shikime në platformat dixhitale;
- U shpërndanë 60.000 mesazhe përmes Viber-it dhe u vendos një mural në Podgoricë me mesazhe parandaluese.

Fuqizimi i bashkëpunimit dhe rrjetëzimi:

- U nënshkruan memorandume bashkëpunimi me institucionet shëndetësore dhe organizatat joqeveritare;
- U intensifikuan kontaktet me autoritetet lokale për zgjidhjen e pengesave administrative.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka rritur ndërgjegjësimin e publikut mbi të drejtat e personave që jetojnë me HIV, ka fuqizuar personelin shëndetësor dhe OJQ-të për ofrimin e shërbimeve më të mira dhe ka reduktuar stigmën në shoqëri. Rekomandimet për përmirësimin e kuadrit ligjor dhe materialet edukative kontribuojnë në qëndrueshmërinë e rezultateve. Fushata "U=U" ka rritur ndjeshëm dukshmërinë dhe kuptimin e HIV-it në shoqërinë malazeze.

#LeTëDëgjohetZëriI RinisëRomeDheEgjiptiane!

Projekti u realizua nga: OJQ Qendra për Afirmimin e Popullatës RE – CAREP

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Të rinjtë nga komuniteti RE përballen me shumë sfida, duke përfshirë marginalizimin, mungesën e përfshirjes sociale dhe qasjen e kufizuar në arsim dhe punësim. Kjo kontribuon në integrimin e dobët të tyre dhe mundësitë e kufizuara për pjesëmarrje aktive në shoqëri. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** fuqizimin e të rinjve Romë dhe Egjiptianë (popullata RE) në Mal të Zi përmes edukimit, aktivizmit dhe përfshirjes sociale, me fokus në zvogëlimin e distancës etnike dhe rritjen e solidaritetit të ndërsjellë.

REZULTATET DHE ARRITJET

Edukimi dhe fuqizimi i të rinjve:

- U organizuan 2 trajnime dyditore për aktivizëm dhe vullnetarizëm me pjesëmarrjen e 21 të rinjve nga Nikshiqi dhe Bara;
- U realizua "Shkolla e Aktivizmit" me 3 seminare njëditore dhe një seminar dyditor, duke përfshirë 26 të rinj nga komuniteti RE dhe popullata shumicë.

Aktivitete vullnetare:

- U zhvilluan aksione vullnetare për pyllëzim në Nikshiq dhe Tivar, me pjesëmarrjen e 21 të rinjve, duke kontribuar në rritjen e vetëdijes eko-

logjike dhe bashkëpunimin ndërmjet të rinjve nga komunitete të ndryshme.

Teatri Forum:

- U organizuan 2 shfaqje të teatrit forum mbi temat e problemeve të përditshme të të rinjve nga komuniteti RE, me mbi 120 pjesëmarrës, duke përfshirë të rinjtë dhe përfaqësuesit e institucioneve lokale.

Fushata publike:

- U realizua fushata "Barrierat (nuk ekzistojnë)" me qëllim uljen e distancës etnike, duke përfshirë shpërndarjen e materialeve informuese, performanca dhe bashkëpunim me autoritetet lokale.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka kontribuar në rritjen e ndërgjegjësimit për të drejtat dhe nevojat e popullatës RE, ka fuqizuar të rinjtë për pjesëmarrje aktive në proceset shoqërore dhe ka dhënë disa modele për përfshirje sociale afatgjatë. Aktivitetet kanë rezultuar në forcimin e kapaciteteve të të rinjve nga komuniteti RE dhe zvogëlimin e distancës sociale ndërmjet komuniteteve. Projekti gjithashtu ka theksuar nevojën për mbështetje të vazhdueshme në komunat bregdetare, ku pjesëmarrja e të rinjve nga popullata RE ishte më e ulët.

EVORRA – Integrimet Evropiane për Zhvillimin e Qëndrueshëm Rural

Projekti u realizua nga: OJQ Rrjeti për Zhvillimin Rural të Malit të Zi

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Zhvillimi rural në Mal të Zi përballet me kapacitete të kufizuara të OJQ-ve për pjesëmarrje në hartimin dhe zbatimin e politikave, mbështetje të pamjaftueshme për komunitetet lokale dhe mungesë të rrjetëzimit të aktorëve të zhvillimit rural. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** forcimin e kapaciteteve të organizatave të shoqërisë civile (OJQ) në Mal të Zi për hartimin dhe zbatimin e politikave të zhvillimit rural në përputhje me standardet evropiane dhe Politikën e Përbashkët Bujqësore të BE-së.

REZULTATET DHE ARRITJET

Krijimi i zyrës së parë të OJQ-ve për zhvillimin rural:

- Hapja e "Rural hub" në Nikshiq si një hapësirë bashkëpunimi dhe qendër mbështetjeje për OJQ-të;
- Organizimi i Parlamentit të Parë Rural të Malit të Zi me 300 pjesëmarrës, duke përfshirë përfaqësues të institucioneve, komuniteteve lokale dhe organizatave ndërkombëtare.

Fuqizimi i kapaciteteve të OJQ-ve:

- Realizimi i 5 trajnimeve mbi temat e avokimit publik, qasjes LEADER dhe LAG, hulumtimit dhe analizës, menaxhimit të ciklit të projekteve

dhe raportimit financiar;

- Gjithsej 22 OJQ përmirësuan kapacitetet në fushat e përmendura.

Krijimi i grupeve lokale të veprimit (LAG):

- Formimi i 4 iniciativave LAG: *Boka, Župa u srcu, Sinjajevina* dhe *Gorska vila*;
- Hartimi i 4 strategjive lokale të zhvillimit me mbështetje profesionale.

Komunikimi dhe dukshmëria:

- Krijimi i kanaleve të komunikimit (Facebook, Instagram, faqe interneti);
- Fushatat dhe aktivitetet promovuese rritën dukshmërinë dhe përfshinë një komunitet më të gjerë.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka kontribuar në forcimin e OJQ-ve për pjesëmarrje më aktive në politikën e zhvillimit rural, lidhjen e aktorëve lokalë dhe promovimin e komuniteteve rurale. Hapja e "Rural hub" dhe formimi i iniciativave LAG sigurojnë qëndrueshmërinë e rezultateve të arritura dhe përmirësimin e mëtejshëm të zonave rurale në përputhje me standardet evropiane.

Identifikimi dhe analiza: “Ullishtat e Ulqinit dhe Gjiri i Valdanosit – mbrojtja e trashëgimisë natyrore dhe kulturore - peizazhit”

Projekti u realizua nga: Shoqata Dr. Martin Schneider Jacoby – MSJA

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Ullishtat e Ulqinit dhe Gjiri i Valdanosit përballen me kërcënime serioze ndaj trashëgimisë natyrore dhe kulturore. Projekti synon fuqizimin e kapaciteteve të aktorëve lokalë për krijimin dhe menaxhimin e zonave të mbrojtura. Aktivitetet përfshijnë edukimin, hartimin e dokumenteve strategjike dhe rritjen e ndërgjegjësimit për rëndësinë e ruajtjes së këtij territori. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** fuqizimin e kapaciteteve të OJQ-ve dhe vetëqeverisjes lokale për mbrojtjen e peizazhit natyror dhe kulturor, rritjen e ndërgjegjësimit për ruajtjen e ullishtave dhe promovimin e standardeve evropiane në mbrojtjen e natyrës dhe trashëgimisë kulturore.

REZULTATET DHE ARRITJET

Fuqizimi i kapaciteteve të OJQ-ve dhe autoriteteve lokale për krijimin dhe menaxhimin e zonave të mbrojtura:

- Organizimi i trajnimeve për përfaqësuesit e vetëqeverisjes lokale dhe OJQ-ve;

- Hartimi i një manuali për mbrojtjen e zonave;
- Përfundimi i Studimit mbi peizazhin kulturor të Ullishtave të Ulqinit dhe Gjirit të Valdanosit.

Rritja e ndërgjegjësimit publik për ruajtjen e ullishtave si një pasuri ekologjike, kulturore dhe turistike:

- Organizimi i një konference ndërkombëtare;
- Aktivitetet e vazhdueshme promovuese;
- Shpërndarja e materialeve të shtypura dhe elektronike.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Aktivitetet e projektit kanë përmirësuar ndjeshëm ndërgjegjësimin e qytetarëve dhe kanë forcuar bashkëpunimin midis institucioneve lokale, OJQ-ve dhe aktorëve të tjerë relevantë. Është siguruar një bazë e qëndrueshme për menaxhimin dhe mbrojtjen e ardhshme të këtyre zonave, duke kontribuar në qëndrueshmërinë ekologjike dhe kulturore të rajonit.

OJQ-të për një Program të Reformave Ekonomike më gjithëpërfshirës, më transparent dhe më “të gjelbër”

Projekti u realizua nga: Instituti për Studime Strategjike dhe Projeksione (ISSP)

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Niveli i ndërgjegjësimit për rëndësinë e Programit të Reformave Ekonomike (PER) është i ulët dhe organizatat e shoqërisë civile (OJQ) nuk janë të përfshira mjaftueshëm në procesin e hartimit dhe monitorimit të reformave. Vetëqeverisjet lokale nuk janë të informuara në mënyrë adekuate mbi PER-in, ndërsa mungesa e bashkëpunimit me sektorin civil e vështirëson më tej zbatimin e reformave. Ekziston një nevojë e theksuar për dialog publik më intensiv dhe forcimin e kapaciteteve të të gjithë aktorëve përkatës. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** fuqizimin e OJQ-ve që të bëhen pjesëmarrës aktivë në hartimin, zbatimin, monitorimin dhe “gjelbërimin” e PER-it, duke mbështetur procesin e integritimit evropian të Malit të Zi.

REZULTATET DHE ARRITJET

Edukimi dhe fuqizimi i OJQ-ve:

- Organizimi i 6 trajnimeve dyditore për përfaqësuesit e OJQ-ve nga 13 komuna, me pjesëmarrjen e 47 personave;
- Hartimi i dy publikimeve:
- *“Roli i OJQ-ve në Programin e Reformave Ekonomike”;*
- *“Shembuj të praktikave të mira – Programi i Reformave Ekonomike në rajon”.*

Debatet publike dhe konsultimet:

- Realizimi i 6 takimeve konsultative dhe 6 debateve publike në 6 komuna, duke përfshirë përfaqësues të vetëqeverisjeve lokale, OJQ-ve dhe qytetarëve;
- Nxitja e diskutimit ndërmjet sektorit civil dhe autoriteteve lokale, duke kontribuar në një kuptim më të mirë dhe përfshirje më aktive në proceset e PER-it.

Aktivitetet promovuese dhe platforma dixhitale:

- Krijimi i 10 infografikëve, 3 episodeve podcast dhe 2 videove promovuese, të cilat u shpërndanë aktivisht përmes rrjeteve sociale dhe faqeve të internetit;
- Krijimi i një seksioni të veçantë në faqen e internetit të ISSP-së për promovimin e aktiviteteve dhe informimin e publikut mbi PER-in.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka rritur ndërgjegjësimin mbi PER-in ndër OJQ-të, autoritetet lokale dhe qytetarët, duke zgjeruar rolin e tyre në proceset reformuese. Iniciativat për dialog publik dhe promovimi i PER-it kanë mundësuar një kuptim më të mirë të përfitimeve të këtij programi për qytetarët e Malit të Zi, ndërsa platformat e krijuara sigurojnë qëndrueshmëri për ndërveprimin e mëtejshëm ndërmjet sektorit civil dhe vendimmarrësve.

Partneriteti për demokracinë lokale

Projekti u realizua nga: OJQ Zona Aktive

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Gjendja e demokracisë lokale në Mal të Zi karakterizohet nga një nivel i ulët i pjesëmarrjes së qytetarëve në proceset vendimmarrëse. Transparenca e pamjaftueshme dhe zbatimi i kufizuar i mekanizmave ekzistues e bëjnë të vështirë bashkëpunimin midis autoriteteve lokale dhe sektorit civil. Është e nevojshme përmirësimi i kapaciteteve të organizatave lokale joqeveritare dhe iniciativave qytetare për të arritur rezultate më të mira në fushën e demokracisë pjesëmarrëse. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** të kontribuojë në zhvillimin e demokracisë lokale përmes rritjes së pjesëmarrjes së qytetarëve dhe OJQ-ve në punën dhe monitorimin e vetëqeverisjeve lokale.

REZULTATET DHE ARRIJET

Përmirësimi i mekanizmave për pjesëmarrjen e qytetarëve në vendimmarrje:

- Janë krijuar dhe publikuar 12 rekomandime për përmirësimin e pjesëmarrjes qytetare;
- Është hartuar Indeksi i hapjes dhe transparencës së vetëqeverisjeve lokale.

Rritja e shkallës së përdorimit të mekanizmave të pjesëmarrjes qytetare dhe forcimi i marrëdhënieve midis OJQ-ve dhe autoriteteve lokale:

- Është organizuar një Festival tre-ditor i Demokracisë Lokale me mbi 90 pjesëmarrës, përfshirë përfaqësues të OJQ-ve, autoriteteve lokale dhe organizatave ndërkombëtare.

Fuqizimi i kapaciteteve të OJQ-ve lokale:

- Janë realizuar dy module trajnimi tre-ditor për 17 përfaqësues të OJQ-ve lokale në komunat më pak të zhvilluara (Berane dhe Cetinje).

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka kontribuar në rritjen e ndërgjegjësimit për rëndësinë e demokracisë lokale dhe transparencës. Futja e modeleve inovative, si Festivali i Demokracisë Lokale, ka mundësuar rritjen dhe shkëmbimin e përvojave midis OJQ-ve dhe autoriteteve lokale. Përmes trajnimeve dhe hulumtimeve, projekti ka përmirësuar ndjeshëm kapacitetet e OJQ-ve për të marrë pjesë në proceset lokale dhe për të promovuar të drejtat qytetare.

SCREENING

Projekti u realizua nga: Organizata KOD

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Niveli i ulët i transparencës dhe përgjegjshmërisë në punën e institucioneve e vështirëson luftën kundër korrupsionit dhe përmirësimin e sundimit të ligjit. Paqëndrueshmëria politike dhe institucionale e ngadalëson më tej procesin e reformave dhe rrit mosbesimin e qytetarëve ndaj institucioneve. Është e nevojshme një përmirësim i ndjeshëm i qasjes në informacion dhe hapjes së institucioneve ndaj publikut, me qëllim forcimin e demokracisë dhe shtetit të së drejtës. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** përmirësimin e kontrollit mbi punën e institucioneve përmes rritjes së transparencës dhe përgjegjshmërisë, si dhe ngritjen e nivelit të ndërgjegjësimit të publikut mbi sundimin e ligjit dhe luftën kundër korrupsionit.

REZULTATET DHE ARRIJET

Qasja në informacion dhe analiza e punës së institucioneve:

- Është mbledhur dokumentacioni përmes 15 kërkesave për qasje të lirë në informata;
- Është analizuar në detaje puna e pushtetit legjislativ, ekzekutiv dhe gjyqësor, me fokus tek paligjshmëritë dhe praktikat korruptive.

Edukimi dhe ngritja e ndërgjegjësimit të publikut:

- Është xhiruar një serial dokumentar me 6 episode, i cili ka arritur mbi gjysmë milioni shikime në rrjetet sociale;
- Është përgatitur dhe shpërndarë një broshurë me gjetjet kryesore të hulumtimit për institucionet dhe organizatat relevante.

Promovimi i transparencës dhe përgjegjshmërisë:

- Çështjet e transparencës, përgjegjshmërisë dhe luftës kundër korrupsionit janë promovuar përmes emisioneve dhe rrjeteve sociale, duke kontribuar në informimin më të mirë të qytetarëve.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka kontribuar ndjeshëm në rritjen e ndërgjegjësimit të publikut për problemet në punën e institucioneve të qeverisë dhe për rëndësinë e luftës kundër korrupsionit dhe përmirësimin e transparencës dhe përgjegjshmërisë. Shfaqja e serialit dhe shpërndarja e broshurave kanë rezultuar në informimin më të mirë të publikut dhe nxitjen e dialogut për reformat demokratike. Megjithëse është përballur me sfida në arritjen e shikueshmërisë në televizionet kombëtare, projekti ka arritur një audiencë të gjerë përmes platformave online dhe mediave lokale.

Të Drejtat e Personave LGBTIQ+ – Nga Zgjidhjet Strategjike deri te Zbatimi Praktik i Ligjeve

Projekti u realizua nga: Shoqata Malazeze LGBTIQ Kvir Montenegro

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Të drejtat e personave LGBTIQ+ në Mal të Zi karakterizohen nga një nivel i ulët i pranimet dhe dukshmërisë shoqërore, si dhe nga prania e diskriminimit dhe dhunës. Zbatimi i zgjidhjeve strategjike dhe ligjore, siç është Ligji për Partneritetin Jetësor, përballet me vonesa dhe kufizime në zbatim. Ekziston një nevojë e theksuar për përmirësimin e mbështetjes institucionale dhe forcimin e aktivizmit qytetar, në mënyrë që të sigurohet barazia dhe respektimi i të drejtave të njeriut. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** të kontribuojë në përmirësimin e cilësisë së jetës së personave LGBTIQ+ në Mal të Zi përmes promovimit të të drejtave të njeriut dhe sigurimit të zbatimit të duhur të kuadrit ligjor dhe strategjik.

REZULTATET DHE ARRITJET

Analiza dhe monitorimi i kuadrit strategjik dhe ligjor:

- Monitorimi i Strategjisë për Përmirësimin e Cilësisë së Jetës së Personave LGBTI 2019–2023;
- Analiza e zbatimit të Ligjit për Partneritetin Jetësor të Personave të së Njëjtës Gjini.

Dialogu dhe bashkëpunimi me institucionet dhe aktorët politikë:

- Organizimi i një konference kombëtare mbi pozicionin e personave LGBTIQ+ në Mal të Zi;

- Tryezë e rrumbullakët me përfaqësues të partive politike mbi përmirësimin e të drejtave të komunitetit LGBTIQ+.

Dukshmëria dhe aktivizmi:

- Organizimi i Montenegro Pride 2023 dhe Javës së Krenarisë;
- Tre aktivitete për rritjen e dukshmërisë së të rinjve LGBTIQ+, duke përfshirë krijimin e informatorëve dhe sticker-ave online.

Ndihma juridike për komunitetin LGBTIQ+:

- Vendosija dhe ofrimi i ndihmës juridike falas për personat LGBTIQ+.

Edukimi dhe fuqizimi i të rinjve për aktivizëm:

- Mbi 20 të rinj morën pjesë në trajnimet për avokimin e të drejtave të komunitetit LGBTIQ+.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka kontribuar ndjeshëm në rritjen e ndërgjegjësisë mbi të drejtat e personave LGBTIQ+ dhe forcimin e kapaciteteve të komunitetit për avokimin e të drejtave të tyre. Aktivitetet kyçe, si monitorimi dhe hartimi i rekomandimeve, kanë përmirësuar kuadrin ligjor dhe kanë rritur mirëkuptimin e nevojave të komunitetit LGBTIQ+ nga institucionet. Ngjarje si Montenegro Pride dhe Java e Krenarisë kanë siguruar një dukshmëri më të madhe të komunitetit dhe mbështetje të shtuar nga publiku.

Qytetarisht dhe vullnetarisht – politika gjinore aktive për Ulqinin!

Projekti u realizua nga: NVU Punta Institut

Bashkëpunëtorë në projekt: NVO Dulcinea, Komuna e Ulqinit

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Bashkësitë lokale në komunën e Ulqinit karakterizohen nga një funksionalitet i ulët dhe pasivitet në punë, me një përfshirje të pamjaftueshme të qytetarëve në proceset e vendimmarrjes. Politikat gjinore janë zbatuar në mënyrë sporadike, me një hendek të madh midis strategjive, ligjeve dhe zbatimit të tyre në praktikë. Është i nevojshëm forcimi i aktivizmit qytetar, vullnetarizmit dhe parimeve të barazisë gjinore përmes përfshirjes më të mirë të bashkësive lokale dhe grave në proceset vendimmarrëse lokale. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** përmirësimin e aktivizmit qytetar dhe barazisë gjinore përmes forcimit të rolit të bashkësive lokale dhe promovimit të vullnetarizmit në komunën e Ulqinit.

REZULTATET DHE ARRITJET

Rritja e transparencës së punës së bashkësive lokale:

- Është nënshkruar Memorandumi i Bashkëpunimit me Komunën e Ulqinit;
- Janë hartuar dy publikime: analiza e punës së bashkësive lokale dhe analiza e zbatimit të politikave gjinore.

Fuqizimi i grave për aktivizëm:

- Janë mbajtur 2 ligjërata për më shumë se 80 gra mbi barazinë gjinore;

- Janë organizuar 2 trajnime për 40 gra nga bashkësitë lokale dhe 18 gra nga partitë politike;
- Është formuar një rrjet joformal i grave nga jeta publike dhe bashkësitë lokale.

Promovimi i bashkësive lokale dhe barazisë gjinore:

- Është realizuar një fushatë promovuese, duke përfshirë shpërndarjen e 400 fletushkave, 50 posterve, dy spoteve televizive dhe 10 klipeve video;
- Janë mbajtur 3 ditë informuese dhe 2 tryeza të rrumbullakëta me fokus te bashkësitë lokale dhe barazia gjinore;
- Janë organizuar ngjarjen “Mbrëmja e Aktivizmit të Grave” me 69 pjesëmarrëse, duke përfshirë panele, ekspozita dhe diskutime.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka përmirësuar ndjeshëm ndërgjegjësimin për rëndësinë e bashkësive lokale dhe parimeve të barazisë gjinore në praktikë. Gratë janë fuqizuar për të marrë pjesë aktive në krijimin e politikave lokale, ndërsa bashkësitë lokale janë bërë aktorë më të dukshëm dhe më efikas në nivel lokal. Memorandumi i Bashkëpunimit me Komunën e Ulqinit ka krijuar bazat për vazhdimin e aktiviteteve në fushën e aktivizmit qytetar dhe politikave gjinore.

E DREJTA IME – E DREJTA PËR ZGJEDHJE TË PAVARUR

Projekti u realizua nga: Shoqata e Paraplegjikëve të Cetinës
Bashkëpunëtor në projekt: NVU FLUX

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Personat me aftësi të kufizuara (PAK) në Cetinje përballen me një shkallë të lartë diskriminimi dhe me qasje të kufizuara në arsim, punësim dhe shërbime shëndetësore. Gratë me aftësi të kufizuara përballen me sfida shtesë, veçanërisht në realizimin e të drejtës për prindërim dhe zgjedhje të pavarura. Mungesa e mbështetjes sociale dhe ndjeshmërisë nga ana e institucioneve lokale e vështirëson më tej integrimin dhe ushtrimin e të drejtave të tyre. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** përmirësimin e të drejtave të personave me aftësi të kufizuara në Kryeqytetin e Vjetër Mbretëror të Cetinës, me fokus të veçantë te të drejtat e grave me aftësi të kufizuara, duke përfshirë të drejtën për prindërim, zvogëlimin e diskriminimit dhe promovimin e autonomisë së tyre.

REZULTATET DHE ARRITJET

Ndërgjegjësimi dhe edukimi:

- U organizuan 2 punëtori për nxënësit e shkollave të mesme mbi pranimin e diversitetit dhe përfshirjen, me pjesëmarrjen e 40 nxënësve;
- U krye një anketë mbi shkallën e diskriminimit të PAK, veçanërisht të grave, në fushat e arsimit, punësimit, prindërimit dhe përfshirjes sociale.

Publikime dhe film dokumentar:

- U përgatitën publikime dhe broshura informative mbi rezultatet e hulumtimit (200 kopje);

- U prodhua filmi dokumentar “Ne nuk u dorëz-uam, mos u dorëzo as ti” mbi jetën e tre grave me aftësi të kufizuara që kanë arritur suksese pavarësisht sfidave.

Avokimi dhe partneritetet:

- U organizua një tryezë e rrumbullakët mbi të drejtat e grave me aftësi të kufizuara për prindërim, me pjesëmarrjen e 30 pjesëmarrësve, përfshirë vendimmarrës dhe përfaqësues të vetëqeverisjes lokale;
- Konkluzionet dhe rekomandimet nga tryeza e rrumbullakët iu prezantuan institucioneve lokale.

Promovimi i përfshirjes:

- U organizua konferenca përmblylëse me shfaqjen e filmit dhe prezantimin e publikimit, me pjesëmarrjen e qytetarëve, anëtarëve të shoqatave dhe përfaqësuesve të institucioneve.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka rritur ndërgjegjësimin për të drejtat dhe sfidat e PAK, ka zvogëluar stigmën përmes aktiviteteve edukative dhe promovuese dhe ka ofruar një platformë për avokim të politikave që mbështesin përfshirjen dhe barazinë e PAK. Përmes aktiviteteve të projektit janë forcuar kapacitetet e organizatave lokale të shoqërisë civile dhe janë iniciuar ndryshime në nivel institucional.

Rihgts UP, Rise UP!

Projekti u realizua nga: OJQ SAVEZ ZA DJECU I MLADE – KUĆA (OJQ KUĆA)

Partner në projekt: OJQ Shoqata e Sociologëve të Malit të Zi

Bashkëpunëtorë në projekt: Sindikata e Administratës dhe Gjqësorit të Malit të Zi, Qendra e Karrierës e Universitetit të Malit të Zi, Seksioni i të Rinjve të Unionit të Sindikatave të Lira të Malit të Zi

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Të rinjtë nuk kanë njohuri të mjaftueshme mbi të drejtat e tyre themelore në punë dhe ekziston një mungesë e dukshme përkujdesjeje nga ana e aktorëve kyç për zbatimin e këtyre të drejtave. Diskriminimi dhe kushtet e paqëndrueshme të punës e përkeqësojnë më tej pozicionin e të rinjve në tregun e punës. Është e nevojshme të përmirësohet informimi, të forcohen kapacitetet dhe të sigurohet mbrojtja përmes politikave gjithëpërfshirëse dhe angazhimit më aktiv të institucioneve dhe organizatave të shoqërisë civile. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** përmirësimin e cilësisë së të drejtave të punës së të rinjve përmes edukimit, promovimit dhe avokimit publik, si dhe rritjen e ndërgjegjësimit mbi marrëdhëniet e punës.

REZULTATET DHE ARRITJET

Hulumti dhe analiza:

- U realizua një studim mbi pozicionin e të rinjve në punë në Mal të Zi, ku morën pjesë 179 të anketuar dhe 20 punëdhënës;
- U publikua studimi “Të rinjtë dhe puna dinjitoze – nga mosinformimi te mungesa e përkujdesjes” me përfundime dhe rekomandime për përmirësimin e të drejtave të punës.

Edukimi i të rinjve mbi të drejtat në punë:

- U zhvillua një trajnim për 10 edukatorë bashkëmoshatarë, nga të cilët 4 realizuan aktivitete shtesë pas trajnimit;

- U shtyp dhe u shpërnda broshura informuese-edukative “Rights UP, Rise UP” (500 kopje).

Fushatë publike dhe avokim:

- U organizua një konferencë mbi të drejtat e punës së të rinjve me pjesëmarrjen e 30 personave, që rezultoi në miratimin e 5 përfundimeve kyçe;
- U realizua një fushatë në rrjetet sociale me mbi 100 postime që arritën një audiencë të gjerë;
- U krijuan materiale video edukative dhe u publikuan artikuj mbi të drejtat në punë.

Këshillim ligjor:

- U krijua një shërbim online për këshillim ligjor, përmes të cilit u përgjigjën 42 pyetje gjatë 6 muajve.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka përmirësuar informimin dhe ndërgjegjësimin e të rinjve mbi të drejtat e tyre në punë dhe ka krijuar bazën për vazhdimin e nismave që synojnë përmirësimin e pozicionit të tyre në tregun e punës. Është arritur një dialog pozitiv midis të rinjve, punëdhënësve dhe institucioneve përkatëse, ndërsa rezultatet kryesore të projektit e pozicionojnë Malin e Zi si një model në promovimin e punës dinjitoze për të rinjtë.

Dijalozi.me – Shërbim sipas masës së qytetarëve

Projekti u realizua nga: Sindikata e Mjekëve të Malit të Zi (SDMCG)

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Sistemi shëndetësor në Mal të Zi karakterizohet nga një nivel i ulët i transparencës dhe përgjegjësisë, si dhe nga një zbatim i pamjaftueshëm i reformave. Sfidat politike dhe institucionale e vështirësojnë përmirësimin e cilësisë së kujdesit shëndetësor dhe luftën kundër korrupsionit. Është e nevojshme forcimi i besimit të qytetarëve përmes ndryshimeve sistematike dhe politikave gjithëpërfshirëse. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** rritjen e përfshirjes së qytetarëve, OJQ-ve dhe palëve të tjera të interesuara në procesin e vendimmarrjes për politikën shëndetësore, përmirësimin e cilësisë së kujdesit shëndetësor dhe sigurimin e transparencës në sistem.

REZULTATET DHE ARRITJET

Zhvillimi i platformës dhe zgjerimi i rrjetit të palëve të interesuara:

- Platforma *Dijalozi.me* është ridizajnuar dhe zgjeruar me funksione të reja, duke mundësuar një ndërveprim më të lehtë dhe ndjekjen e politikave shëndetësore;
- Numri i përdoruesve të regjistruar në platformë u rrit mbi 80, me shtimin e 291 përmbajtjeve të reja;
- U krijua një hartë rekomandimesh për mjekët, bazuar në 250 reagime nga pacientët, duke ofruar një informim më të mirë të publikut mbi cilësinë e shërbimeve shëndetësore.

Monitorimi dhe hulumtimet:

- U publikuan dy raporte kyçe: "Monitorimi i premtimeve të vendimmarrësve (2021–2023)" – që analizon nivelin e përmbushjes së premtimeve të ministrave të shëndetësisë,

dhe "Transparenca në emërimet e drejtorëve të institucioneve shëndetësore (2021–2023)", që shqyrton procesin e emërimit të drejtuesve të institucioneve shëndetësore.

Fushatë publike dhe rritja e ndërgjegjësisimit:

- U prodhuan 3 artikuj hulumtues gazetareskë, të cilët ngjallën reagime të mëdha nga publiku dhe institucionet, duke përfshirë edhe nisjen e hetimeve dhe dorëheqjet;
- U regjistruan 6 intervista podcast me figura të njohura nga fusha e shëndetësisë dhe politikave publike, të transmetuara në RTCG dhe në kanalën YouTube, me dhjetëra mijëra shikime.

Edukimi dhe ngjarjet publike:

- U organizuan ditë debati me tema si e drejta për abort, shteti i kapur dhe strategjia ekonomike për vitin 2024, ku morën pjesë ekspertë dhe qytetarë;
- U mbajt një punëtori mbi "Aspektet penalo-ju-ridike të praktikës mjekësore" për punonjësit shëndetësorë dhe aktivistët, me fokus në sfidat ligjore në profesionin mjekësor.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka kontribuar në masë të madhe në rritjen e transparencës në sistemin shëndetësor të Malit të Zi, duke i mundësuar qytetarëve dhe punonjësve shëndetësorë të shprehin mendimet e tyre dhe të denoncojnë problemet, si dhe ka përmirësuar dialogun midis aktorëve të ndryshëm. Produktet e projektit kanë identifikuar mangësitë konkrete në shëndetësi dhe kanë nxitur reagime, duke ofruar gjithashtu material për iniciativa dhe reforma të mëtejshme në këtë fushë.

Të Fuqizuara në Rrugën Drejt Tolerancës Zero ndaj Dhunës me Bazë Gjinore

Projekti u realizua nga: SOS Telefoni për Gratë dhe Fëmijët Viktima të Dhunës Berane
Partner në projekt: SOS Telefoni për Gratë dhe Fëmijët Viktima të Dhunës Plav

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Situata në fushën e dhunës me bazë gjinore në veri të Malit të Zi karakterizohet nga mungesa e mjaftueshme dhe cilësia e dobët e shërbimeve të mbështetjes për gratë viktime të dhunës, si dhe bashkëpunimi i pamjaftueshëm ndërmjet institucioneve lokale. Gratë me përvojë dhune përballen me pengesa në realizimin e të drejtave të tyre për shkak të mosefikasitetit të sistemit të mbrojtjes dhe burimeve të kufizuara. Është e nevojshme edukimi i vazhdueshëm, forcimi i kapaciteteve dhe bashkëpunimi ndërsektorial për një mbështetje më efektive të viktimave dhe parandalimin e dhunës. Prandaj, ky projekt ka për QËLLIM të kontribuojë në reduktimin e dhunës me bazë gjinore përmes fuqizimit të grave, forcimit të kapaciteteve të OJQ-ve dhe përmirësimit të bashkëpunimit me institucionet lokale.

REZULTATET DHE ARRITJET

Forcimi i kapaciteteve të OJQ-ve të grave:

- U zhvillua një trajnim për shkrimin e projekteve për 12 anëtare nga 4 OJQ të grave;
- U përfunduan 5 projekte, nga të cilat 2 u miratuan nga institucionet përkatëse.

Përmirësimi i qasjes në shërbime për gratë me përvojë dhune:

- U organizua një trajnim për vullnetaret e reja të SOS telefonave, me 15 pjesëmarrëse;

- U ofrua mbështetje përmes licencimit të shërbimeve këshilluese për gratë viktime të dhunës.

Përmirësimi i bashkëpunimit me institucionet lokale:

- U mbajtën disa takime ndërsektoriale dhe tryeza të rrumbullakëta me institucionet lokale në Berane dhe Plav;
- U hartuan rekomandime për përmirësimin e politikave lokale që lidhen me dhunën me bazë gjinore.

Monitorimi i politikave publike:

- U krye monitorimi i planeve lokale të veprimit për barazinë gjinore dhe mbrojtjen nga dhuna në Berane dhe Plavë;
- U hartua një propozim për politika praktike me rekomandime të qarta për përmirësimin e sistemeve ekzistuese.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka kontribuar ndjeshëm në fuqizimin e grave dhe organizatave të tyre, ka përmirësuar qasjen në shërbimet kyçe për gratë me përvojë dhune dhe ka krijuar themele për bashkëpunim afatgjatë ndërmjet OJQ-ve dhe institucioneve lokale. Aktivitetet e monitorimit kanë rezultuar në rritjen e transparencës dhe përgjegjshmërisë së institucioneve. Projekti ka kontribuar në krijimin e modeleve të qëndrueshme për zgjidhjen e problemeve të dhunës me bazë gjinore në komunitete.

Lidhje të shëndetshme – të duash është e shëndetshme

Projekti u realizua nga: OJQ Prima

Organizata partnere: OJQ Qendra Informative Rinore

Bashkëpunëtorë në projekt: Ministria e Sportit dhe Rinisë e Malit të Zi

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimt: Dhuna me bazë gjinore ndër të rinjtë karakterizohet nga një nivel i ulët i vetëdijes dhe kapacitete të pamjaftueshme të institucioneve dhe shërbimeve rinore për parandalim dhe mbështetje. Të rinjtë shpesh nuk kanë qasje në edukim të përshtatshëm mbi rolet gjinore dhe dhunën në marrëdhëniet partnere. Nevojitet një koordinim më i mirë ndërmjet aktorëve dhe përhapja e kulturës së paqes përmes programeve edukative dhe parandaluese. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** parandalimin dhe luftën kundër dhunës me bazë gjinore përmes forcimit të kapaciteteve të shërbimeve rinore, klubeve rinore dhe edukatorëve të rinj bashkëmohatarë.

REZULTATET DHE ARRITJET

Materiale edukative dhe trajnime:

- U krijua një manual mbi dhunën me bazë gjinore, i disponueshëm në gjuhën malazeze dhe shqipe, si burim për të rinjtë dhe shërbimet rinore;
- U mbajt një trajnim për 25 edukatorë bashkëmohatarë dhe për 11 administratorë të shërbimeve dhe klubeve rinore mbi dhunën me bazë gjinore.

Punëtori dhe dialog ndërsektorial:

- U zhvilluan 17 punëtori në shërbime dhe klube rinore në mbarë Malin e Zi, me gjithsej 237 pjesëmarrës të rinj;

- U organizuan 3 tryeza të rrumbullakëta me 41 aktorë lokalë, duke përfshirë përfaqësues të institucioneve, shoqërisë civile dhe shërbimeve rinore, për të përmirësuar bashkëpunimin ndërsektorial.

Mbështetje psikologjike:

- U ofrua mbështetje psikologjike dhe psikoterapi falas për 23 të rinj, me gjithsej 122 seanca psikoterapeutike;
- 5 raste dhune u raportuan në polici, nga të cilat një rast përfundoi me sukses në gjykatë.

Promovimi dhe dukshmëria:

- U prodhuan materiale edukative video dhe u zhvillua një fushatë në TikTok që arriti mbi 276.000 të rinj;
- U shpërndanë materiale promovuese në të gjithë Malin e Zi.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti pati një ndikim të rëndësishëm në rritjen e vetëdijes së të rinjve për dhunën me bazë gjinore, duke promovuar vlerat e lidhjeve të shëndetshme dhe kulturës së paqes. Aktivitetet edukative dhe fushatat mediatike krijuan një bazë për ndryshimin afatgjatë të perceptimit të roleve gjinore tek të rinjtë. Për më tepër, u përmirësua bashkëpunimi ndërmjet shërbimeve rinore, autoriteteve lokale dhe shoqërisë civile, duke krijuar një kuadër të qëndrueshëm për parandalimin e dhunës me bazë gjinore në Malin e Zi.

Akademia "Milovan Gjillas"

Projekti u realizua nga: Shoqata e Botuesve të Malit të Zi

Bashkëpunëtor në projekt: Fakulteti për Gjuhën dhe Letërsinë Malazeze (FCJK)

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Liria e shprehjes dhe mbrojtja e të drejtave të autorit në Mal të Zi karakterizohen nga një nivel i ulët i vetëdijes për rëndësinë e këtyre temave mes autorëve, botuesve dhe vendimmarrësve. Mbështetja institucionale e pamjaftueshme dhe zbatimi i ngadalshëm i standardeve evropiane pengojnë progresin në këto fusha. Ekziston një nevojë e theksuar për afirmimin e lirisë së fjalës dhe fuqizimin e kapaciteteve të autorëve dhe botuesve përmes edukimit dhe rrjetëzimit. Prandaj, ky projekt kishte për **QËLLIM** promovimin e lirisë së shprehjes, tolerancës dhe mendimit kritik përmes aktiviteteve edukative dhe kulturore.

REZULTATET DHE ARRITJET

Nisja e Akademisë "Milovan Gjillas":

- U organizua një konferencë rajonale me 29 folës dhe 62 pjesëmarrës nga fusha të ndryshme;
- U realizuan 4 panele tematike që trajtuan çështje kyçe shoqërore si liria e fjalës, autocensura dhe sfidat në shprehjen publike.

Publikimi dhe promovimi i librit "Klasa e re":

- U shtyp botimi i parë malazez i librit të Milovan Gjillas me një tirazh prej 500 kopjesh;
- U organizuan 4 promovime në qytete të ndryshme të Malit të Zi (Podgoricë, Nikshiq, Berane, Cetinë), me mbi 150 pjesëmarrës.

Çmime për kontributin në lirinë e fjalës:

- U ndanë çmime për individë të shquar për kontributin e tyre në afirmimin e lirisë së fjalës.

Edukimi dhe lidhja e autorëve:

- U mbajtën punëtori dhe tryeza të rumbullakëta mbi mbrojtjen e të drejtave të autorit dhe promovimin e autorëve vendas;
- U krijua një platformë për promovimin e lirisë së shprehjes dhe krijimtarisë letrare si një qendër për grumbullimin e autorëve dhe shkëmbimin e ideve.

Dukshmëria dhe promovimi:

- U realizua një fushatë mediatike që arriti mbi 10.000 shikime në platformat online;
- U krijuan përmbajtje edukative dhe promovuese në bashkëpunim me mediat dhe u shpërndanë në rrjetet sociale.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka kontribuar ndjeshëm në rritjen e vetëdijes për rëndësinë e lirisë së fjalës, tolerancës dhe mendimit kritik në Mal të Zi, duke hapur hapësirë për dialog të vazhdueshëm mbi çështje kyçe shoqërore dhe duke afirmuar vlerat demokratike. Gjithashtu, projekti ka fuqizuar rolin e autorëve vendas dhe ka nxitur rrjetëzimin e tyre.

Të Fuqizuara – të Dukshme

Projekti u realizua nga: OJQ Mozaik

Partner në projekt: Organizata e të Verbërve për Nikshiq, Plluzhinë dhe Shavnik

Bashkëpunëtorë në projekt: Qendra Ditore për Fëmijët me Nevoja të Veçanta dhe Personat me Aftësi të Kufizuara Nikshiq dhe Komuna e Nikshiqit

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit:

Përfshirjen e personave me aftësi të kufizuara në Nikshiq e karakterizon një nivel i ulët i vetëdijes shoqërore për të drejtat dhe mundësitë e tyre. Gratë me aftësi të kufizuara përballen me diskriminim, qasje të kufizuara në aktivitetet kulturore dhe shoqërore, si dhe mungesë mbështetjeje për fuqizimin dhe dukshmërinë e tyre. Është e nevojshme të intensifikohen përpjekjet për fuqizimin e grave me aftësi të kufizuara përmes edukimit, aktiviteteve krijuese dhe avokimit publik për përmirësimin e pozitës së tyre në shoqëri. Prandaj, ky projekt kishte për **QËLLIM** forcimin e vetëbesimit, rritjen e dukshmërisë dhe pjesëmarrjen aktive të grave me aftësi të kufizuara në jetën shoqërore.

REZULTATET DHE ARRITJET

Shprehja krijuese dhe promovimi i përfshirjes:

- U realizua një mural kushtuar grave të suksesshme me aftësi të kufizuara (Frida Kahlo dhe Judith Heumann) në një lokacion të frekuentuar në Nikshiq, duke tërhequr vëmendjen për kontributin dhe historitë e tyre inspiruese;
- U organizua një sfilatë mode në Sheshin e Lirisë ku u prezantuan mbi 20 veshje të krijuara nga gratë me aftësi të kufizuara, duke promovuar modën gjithëpërfshirëse dhe aftësitë kreative të pjesëmarrëseve.

Edukimi dhe fuqizimi:

- U mbajt një punëtori për shprehje krijuese me pjesëmarrjen e 10 grave me aftësi të kufizuara

dhe një trajnim treditör për avokim publik me 17 pjesëmarrës, gjë që kontribuoi në rritjen e aftësive të tyre për avokim dhe vetëbesim.

Hulumtimi:

- U krye një studim mbi pjesëmarrjen e grave me aftësi të kufizuara në jetën kulturore, me 50 të anketuara, që solli rekomandime konkrete për përmirësimin e përfshirjes në aktivitetet kulturore lokale.

Rritja e ndërgjegjësimit përmes artit dhe mediave:

- U prodhua filmi dokumentar “Treger” mbi gratë e suksesshme me aftësi të kufizuara, i cili inspiroi publikun dhe ngriti ndërgjegjësimin për sfida dhe arritjet e grave me aftësi të kufizuara;
- Promovimi i vazhdueshëm në rrjetet sociale dhe mediat arriti mbi 52.000 përdorues, duke rritur nivelin e ndërgjegjësimit për të drejtat e grave me aftësi të kufizuara dhe rëndësinë e përfshirjes së tyre.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka përmirësuar ndjeshëm dukshmërinë dhe njohjen shoqërore të grave me aftësi të kufizuara në Nikshiq, ka forcuar vetëbesimin e tyre dhe ka promovuar të drejtat e tyre përmes aktiviteteve inovative dhe krijuese. Aktivitetet si murali, sfilata e modës dhe filmi dokumentar inspirojnë komunitetin lokal dhe kanë promovuar vlerat e përfshirjes dhe fuqizimit, dhe kanë hapur rrugën për iniciativa të mëtejshme në këtë fushë.

Perspektiva STEM: Zhvillimi i të rinjve drejt integritit në BE

Projekti u realizua nga: OJQ Unioni Malazet për Kulturën Teknike "Politehnika"
Bashkëpunëtorë në projekt: OJQ Montenegro Robotika – Montenegotronics

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Arsimin STEM në Mal të Zi e karakterizojnë infrastruktura e vjetëruar dhe burimet e kufizuara për të mësuarit praktik të të rinjve. Përfshirja e pamjaftueshme e vajzave në fushat STEM dhe mundësitë e kufizuara për të rinjtë nga zonat rurale e bëjnë më të vështirë zhvillimin e barabartë. Është e nevojshme një investim i vazhdueshëm në modernizimin e kapaciteteve arsimore, forcimin e mentorimit dhe promovimin e profesioneve STEM për të rritur interesimin dhe përfshirjen e të gjithë të rinjve në këto fusha. Prandaj, ky projekt kishte për QËLLIM përmirësimin e arsimit STEM për të rinjtë në Mal të Zi përmes edukimit, modernizimit të pajisjeve dhe promovimit të standardeve evropiane.

REZULTATET DHE ARRITJET

Modernizimi i pajisjeve dhe hapësirave për të mësuar:

- Janë blerë një pajisje SMART për prezantime, dy laptopë dhe sete për robotikë dhe elektronikë;
- Është modernizuar një klasë për arsimin STEM, e pajisur me teknologji moderne për të mësuarit praktik.

Punëtori dhe edukim praktik:

- Janë mbajtur 8 punëtori në 4 qytete (Bar, Mojkovac, Bijelo Pole dhe Podgoricë), me gjithsej 85 pjesëmarrës;
- Punëtorja përmblylëse pesëditore në Podgo-

ricë mbledhi 20 të rinj nga të gjitha rajonet;

- Përmbytja edukative përfshinte robotikën, modelimin 3D, elektronikën dhe eksplorimet hapësinore.

Promovimi i fushave STEM te të rinjtë:

- U zhvillua një fushatë e synuar në rrjetet sociale me fokus te të rinjtë;
- Janë krijuar materiale video dhe përmbajtje edukative të publikuara në platforma si Instagrami, duke rritur dukshmërinë dhe interesin për STEM.

Mbështetja për zhvillim afatgjatë:

- Më shumë se 50% e pjesëmarrësve shprehën interes për të vazhduar arsimimin në fushat STEM;
- Është krijuar një rrjet mentorimi për mbështetje të vazhdueshme të të rinjve në STEM.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka kontribuar në modernizimin e arsimit STEM në Mal të Zi dhe ka frymëzuar të rinjtë të vazhdojnë të zhvillohen në këto fusha. Përmes punëtorive praktike, modernizimit të klasave dhe fushatave në rrjetet sociale, është rritur ndërgjegjësimi për rëndësinë e profesioneve STEM dhe janë ofruar mjete konkrete për përmirësimin e kapaciteteve arsimore. Projekti ka ndihmuar në zhvillimin gjithëpërfshirës dhe ka nxitur përvoja unike dhe lidhjen e të rinjve nga rajone të ndryshme.

Shoqëri civile e fortë për ruajtjen e pyjeve të Bjeshkëve të Nemuna dhe Komëve

Projekti u realizua nga: OJQ Green Home

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Zona e Bjeshkëve të Nemuna dhe Komovit përballet me menaxhim të papërshtatshëm të pyjeve, gjë që rrezikon zhvillimin e qëndrueshëm dhe biodiversitetin. Aktivitetet e shoqërisë civile janë njohur si kyçe për zgjidhjen e këtyre problemeve. Megjithatë, kapaciteti i pamjaftueshëm dhe mungesa e bashkëpunimit mes aktorëve e bën të vështirë zbatimin efektiv të politikave. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** fuqizimin e organizatave të shoqërisë civile, aktivistëve/eve dhe individëve në zonën e Bjeshkëve të Nemuna dhe Komovit përmes përmirësimit të menaxhimit të pyjeve, identifikimit të problemeve kryesore dhe forcimit të rolit të shoqërisë civile në proceset vendimmarrëse, duke kontribuar kështu në një status më të mirë të zonave të mbrojtura dhe në integrimin e Malit të Zi në BE.

REZULTATET DHE ARRITJET

Fuqizimi dhe rrjetëzimi i OJQ-ve:

- Janë organizuar dy trajnime dyditore mbi menaxhimin e pyjeve dhe aktivizmin qytetar, me pjesëmarrjen e 43 përfaqësuesve të organizatave dhe aktivistëve/eve.

Monitorimi i politikave publike:

- Është përgatitur raporti dhe analiza mbi zbatimin e politikave të menaxhimit të pyjeve, me rekomandime për vendimmarrësit;
- Rezultatet janë prezantuar në një konferencë në Kolašin, ku morën pjesë 32 persona.

Rritja e ndërgjegjësimit të publikut:

- Është organizuar një ekspozitë fotografike në Podgoricë dhe Plav, ku morën pjesë mbi 80 persona në hapje;
- Janë përgatitur 2 video promovuese, të cilat kanë pasur mijëra shikime në rrjetet sociale.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka fuqizuar kapacitetet e organizatave dhe aktivistëve/eve për monitorimin dhe avokimin e një menaxhimi më të mirë të pyjeve. Gjithashtu, ka hapur diskutime në nivel kombëtar dhe ka kontribuar në njohjen e problemeve nga vendimmarrësit. Aktivitetet kanë përmirësuar ndërgjegjësimin për rëndësinë e ruajtjes së pyjeve dhe kanë ofruar mjete për veprim të mëtejshëm të shoqërisë civile në këtë fushë.

Forcimi i rrjetit të qendrave Arhus në Mal të Zi

Projekti u realizua nga: OJQ Natura

Përmbledhje e gjendjes në fushën që trajton projekti dhe qëllimi i veprimit: Në veriun e Malit të Zi, iniciativat ekologjike shpesh janë të kufizuara për shkak të mungesës së njohurive dhe burimeve midis organizatave joqeveritare dhe autoriteteve lokale. Niveli i ulët i informimit të qytetarëve/eve për ndikimin e ndotjes së ajrit e komplikon më tej mbrojtjen e mjedisit. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** të kontribuojë në zbatimin e Konventës Arhus në Mal të Zi përmes forcimit të kapaciteteve të sektorit joqeveritar dhe administratave lokale për mbrojtjen e mjedisit, rritjen e pjesëmarrjes së qytetarëve/eve në proceset vendimmarrëse dhe ngritjen e nivelit të ndërgjegjësimit mbi çështjet mjedisore.

REZULTATET DHE ARRITJET

Forcimi i kapaciteteve për monitorimin e Konventës Arhus:

- U mbajt një trajnim për 17 përfaqësues/e të qendrave Arhus dhe OJQ-ve;
- U organizua një vizitë studimore në qendrën Arhus në Nikshiq, e cila është më aktive në vend.

Forcimi i partneritetit mes sektorit civil dhe administratave lokale:

- U organizua një punëtori me përfaqësues/e të komunave të veriut mbi planet e menaxhimit të cilësisë së ajrit;
- U vendos bashkëpunimi me Eko Fondin për nisja të ardhshme.

Ngritja e ndërgjegjësimit publik:

- U zhvillua një sondazh me një kampion prej 500 qytetarëve/ve nga 5 komuna mbi ndikimin e ndotjes së ajrit;
- U përgatit një video promovuese-edukative mbi rëndësinë e Konventës Arhus, e cila është në dispozicion online.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka përmirësuar ndjeshëm njohuritë dhe burimet e OJQ-ve dhe komuniteteve lokale në veri të Malit të Zi. Përmes forcimit të rrjetit të qendrave Arhus dhe ngritjes së ndërgjegjësimit të qytetarëve/ve, është rritur aktivizmi ekologjik dhe bashkëpunimi midis sektorit civil dhe administratave lokale. Prezantimi i rezultateve dhe mjeteve, si videoja dokumentare dhe sondazhet, ka hapur rrugën për projekte të ardhshme të mbrojtjes së mjedisit.

Me shoqërues të shikueshëm drejt pavarësisë

Projekti u realizua nga: Organizata e të Verbërve për Nikshiq, Shavnik dhe Pluzhinë

Partnerë në projekt: Organizata e të Verbërve për Nikshiq, Shavnik dhe Pluzhinë; Organizata e të Verbërve për Podgoricë, Danillovgrad, Kolashin; Organizata e të Verbërve për Kotor, Herceg Novi, Budvë dhe Tivat

Përmbledhje e gjendjes dhe qëllimi i projektit: Personat me dëmtim të shikimit në Mal të Zi përballen me shumë pengesa, përfshirë qasjen e kufizuar në hapësira publike, transport dhe informacion. Pandemia e COVID-19 e përkeqësoi më tej situatën, duke ndikuar negativisht në pavarësinë dhe përfshirjen e tyre në shoqëri. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** përmirësimin e pozitës së personave me dëmtim të shikimit në nivel lokal në Mal të Zi, përmes ofrimit të shërbimit "Shoqërues i shikueshëm" dhe rritjes së ndërgjegjësimit të komunitetit lokal mbi të drejtat dhe nevojat e personave me aftësi të kufizuara.

REZULTATET DHE ARRITJET

Ofrimi i shërbimit "Shoqërues i shikueshëm":

- U angazhuan 3 shoqërues në Nikshiq, Herceg Novi dhe Podgoricë;
- Shërbimi u përdor nga 30 persona me dëmtim të shikimit, duke kontribuar ndjeshëm në pavarësinë e tyre;
- Përdoruesit/et shprehën kënaqësinë e tyre për këtë shërbim, me rritje të lëvizshmërisë dhe ndërveprimeve sociale.

Hartimi dhe shpërndarja e studimit:

- U përgatit një studim mbi shërbimet e mbrojtjes sociale dhe të fëmijëve për personat me aftësi të kufizuara në nivel lokal;

- Studimi u shpërnda në shtyp të zi, format të madh dhe alfabet Braille, duke garantuar qasje për të gjithë përdoruesit.

Diskutime të përbashkëta:

- U organizua një tryezë e rrumbullakët në Nikshiq mbi mbrojtjen sociale dhe të fëmijëve, me pjesëmarrjen e 30 përfaqësuesve nga administratat lokale, OJQ-të dhe personat me aftësi të kufizuara.

Edukimi përmes video-tutorialeve:

- U krijuan 10 video-tutoriale mbi mënyrën e duhur të asistencës për personat me dëmtim të shikimit;
- Materialet video u publikuan në rrjetet sociale dhe janë të disponueshme për publikun e gjerë.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ndikoi drejtpërdrejt në rritjen e pavarësisë dhe përfshirjes së personave me dëmtim të shikimit në shoqëri, rriti ndërgjegjësimin mbi rëndësinë e shërbimeve sociale dhe krijoi bazën për zhvillimin e mëtejshëm të kësaj asistence. Reagimet pozitive nga përdoruesit/et dëshmojnë për cilësinë e aktiviteteve të realizuara.

Block, Cancel, Unfollow dhunën ndaj vajzave dhe grave

Projekti u realizua nga: OJQ Shtëpia e Grave të Sigurta

Përmbledhje e gjendjes dhe qëllimi i projektit: Dhuna online ndaj grave dhe vajzave është një problem serioz në Mal të Zi. Korniza ligjore dhe ndërgjegjësimi për këtë problematikë janë të pamjaftueshme. Veçanërisht të prekura janë vajzat e reja, të cilat shpesh nuk arrijnë të identifikojnë format e dhunës online apo të kërkojnë ndihmë. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** krijimin e mekanizmave më të mirë për mbrojtjen e grave dhe vajzave nga dhuna online përmes ofrimit të mbështetjes, analizës së kornizës ligjore dhe realizimit të një fushate për ndërgjegjësimin e publikut.

REZULTATET DHE ARRITJET

Ofrimi i shërbimeve mbështetëse:

- Këshillim ligjor për 20 gra, të cilave iu ofruan udhëzime të qarta mbi mekanizmat ligjorë të mbrojtjes;
- Mbështetje psikosociale për 52 gra, duke përfshirë seanca të vazhdueshme të përqendruara në fuqizimin emocional dhe përballjen me pasojat e dhunës;
- Ofrimi i shërbimit të një personi konfidencial për 16 gra, veçanërisht gjatë proceseve gjyqësore.

Hulumtim dhe studim:

- U realizua një analizë e detajuar mbi dhunën online, duke përfshirë një analizë krahasuese të legjislacionit në Mal të Zi dhe rajon;
- U shpërndanë 40 kopje të studimit për institucione dhe u mundësua shkarkimi falas përmes platformave online.

Fushata për ndërgjegjësimin e publikut:

- U prodhuan dhe u transmetuan 10 video të shkurtra me personalitete publike;
- U transmetua një spot televiziv në televizionet kombëtare dhe në rrjetet sociale;
- U shtypën dhe u shpërndanë 1.000 fletëpalosje (500 për burra dhe 500 për gra) në 5 qytete;
- Fushata digjitale në rrjetet sociale dhe me bannera në Google arriti mbi 4.5 milionë shikime.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti rriti ndjeshëm ndërgjegjësimin e publikut mbi dhunën online dhe ofroi mbështetje për gratë dhe vajzat viktime të kësaj dukurie. Institucioneve iu dorëzuan rekomandime për përmirësimin e legjislacionit. Fushata arriti një numër të madh qytetarësh, duke nxitur diskutimin mbi këtë problem serioz shoqëror.

(Mo)mental Shëndetësor!

Projekti u realizua nga: OJQ CAZAS

Përmbledhje e gjendjes dhe qëllimi i projektit: Shëndeti mendor në Mal të Zi përballet me sfida të shumta, duke përfshirë mangësitë në kuadrin ligjor, kapacitetet e kufizuara të OJQ-ve për ofrimin e shërbimeve dhe stigmën ndaj problemeve të shëndetit mendor. Pandemia e COVID-19 e ka përkeqësuar më tej situatën. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** forcimin e sistemit të kujdesit për shëndetin mendor në Mal të Zi dhe rritjen e rolit të organizatave të shoqërisë civile (OJQ) në proceset e vendimmarrjes dhe mbështetjen e grupeve të cenueshme, me fokus të veçantë në pasojat e pandemisë.

REZULTATET DHE ARRITJET

Forcimi i kapaciteteve të OJQ-ve:

- U organizuan 2 seminare dhe 2 trajnime për ofruesit e shërbimeve për grupet e cenueshme, ku morën pjesë 40 përfaqësues nga sektorë të ndryshëm;
- U hartuan udhëzime për ofrimin e ndërhyrjeve të para në situata krize.

Rritja e ndërgjegjësimit publik:

- U zhvillua një fushatë me sloganin #MoMentalnoZdravlje, që përfshiu materiale edukative,

postime mediatike dhe evente, duke arritur mbi 380.000 persona;

- U realizuan dy emisione të transmetuara në YouTube, të cilat tërhoqën një numër të madh shikuesish.

Mbështetje këshilluese:

- U ofruan 100 shërbime këshillimi dhe mbështetjeje për 60 përdorues.

Advokimi për ndryshime politike:

- Rekomandimet nga projekti u integruan në "Strategjinë e Zhvillimit të Shëndetësisë 2023-2027" dhe "Strategjinë për të Rinjtë 2023-2027".

NDIKIMI I PROJEKTIT:

Projekti përmirësoi kapacitetet e OJQ-ve dhe rriti përfshirjen e tyre në sistemin e mbrojtjes së shëndetit mendor, uli stigmën ndaj temave të shëndetit mendor dhe ofroi mbështetje konkrete për grupet e cenueshme. Ndikimi afatgjatë reflektohet në koordinimin më të mirë ndërmjet sektorëve dhe përmirësimin e kuadrit ligjor, duke u bazuar në rekomandimet tashmë të përfshira në dokumentet strategjike.

Përfshirja e kategorive të cenueshme në jetën shoqërore të komunitetit si pikënisje për realizimin e të drejtave dhe potencialeve të tyre

Projekti u realizua nga: Organizata e Kryqit të Kuq të Kryeqytetit të Vjetër Mbretëror të Cetinës
Bashkëpunëtorë në projekt: Qendra Ditore për Fëmijët me Nevoja të Veçanta dhe Personat me Aftësi të Kufizuara në të Kryeqytetin e Vjetër Mbretëror

Përmbledhje e gjendjes dhe qëllimi i projektit: Personat e moshuar dhe ata me aftësi të kufizuara përballen me marginalizim të gjatë dhe mungesë mbështetjeje shoqërore. Nevoja për forcimin e shërbimeve mbështetëse dhe reduktimin e izolimit social të këtyre grupeve është identifikuar si një përparësi. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** përfshirjen aktive të personave të moshuara dhe të personave me aftësi të kufizuara në jetën shoqërore të komunitetit në Cetinë, për të reduktuar izolimin social dhe për të mundur realizimin e të drejtave dhe potencialeve të tyre.

REZULTATET DHE ARRITJET

Mbështetje psikosociale:

- U organizuan 12 punëtori dhe u ofrua mbështetje përmes telefonit për gjithsej 101 përfitues;
- Grupet e vetëmbështetjes përfshinë 22 gra (17 persona të moshuar dhe 5 persona me aftësi të kufizuara).

Ndihmë juridike:

- U realizuan 25 punëtori tematike dhe individuale me 61 përfitues (58 gra dhe 3 burra).

Aktivitete edukative:

- U mbajtën 25 punëtori mbi vullnetarizmin me fokus në bashkëpunimin ndërmjet gjeneratave, duke përfshirë 25 përfitues të moshuar;
- U organizuan 16 punëtori për 33 përfitues mbi bazat e aftësive digjitale dhe përdorimin e shërbimeve elektronike.

Rrjetëzim:

- Konferenca përmblyëse me përfaqësues të institucioneve lokale dhe sektorit civil, ku u prezantuan rezultatet e projektit dhe një broshurë mbi statusin e personave të dhe personave me aftësi të kufizuara.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti përmirësoi cilësinë e jetës së përfituesve përmes rritjes së përfshirjes shoqërore, edukimit dhe fuqizimit të tyre. Ai mundësoi mbledhjen e të dhënave mbi nevojat e grupeve të synuara dhe hodhi bazat për përmirësimin e politikave lokale në favor të personave të moshuar dhe personave me aftësi të kufizuara.

Psihološka podrška Mbështetje psikologjike për personat me aftësi të kufizuara – parandalimi i pasojave të rënda të epidemisë së virusit COVID-19!

Projekti u realizua nga: OJQ Ekvivalent

Partner në projekt: OJQ Zbulimi i të Vërtetës Personale Mali i Zi (O.L.I.CG)

Bashkëpunëtor në projekt: Instituti i Shëndetit Publik të Malit të Zi

Përmbledhje e gjendjes dhe qëllimi i projektit:

Personat me aftësi të kufizuara përballen me sfida të shumta në mbrojtjen e shëndetit mendor, përfshirë mungesën e shërbimeve të specializuara dhe stafit të trajnuar. Pandemia COVID-19 ka përkeqësuar më tej këto probleme, duke shkaktuar pasojat e konsiderueshme psikologjike për këtë grup. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** parandalimin e pasojave më të rënda të epidemisë së virusit COVID-19 dhe përmirësimin e shëndetit mendor të personave me aftësi të kufizuara dhe prindërve të fëmijëve me aftësi të kufizuara, përmes ofrimit të mbështetjes psikologjike, forcimit të kapaciteteve të OJQ-ve dhe rritjes së ndërgjegjësimit të publikut.

REZULTATET DHE ARRITJET

Analiza dhe rekomandime për përmirësimin e sistemit:

- U përgatit një studim mbi shëndetin mendor të personave me aftësi të kufizuara gjatë epidemisë së COVID-19, i bazuar në një hulumtim me 100 persona;
- U realizua analiza e kuadrit ligjor, me rekomandime për përmirësimin e sistemit të kujdesit shëndetësor.

Ofrimi i mbështetjes psikologjike:

- U organizuan 534 seanca individuale psikolo-

gjike për 23 përfitues;

- U siguroa mbështetje grupore këshillimore për 20 prindër të fëmijëve me aftësi të kufizuara.

Edukimi dhe fuqizimi i OJQ-ve:

- U mbajtën trajnime të specializuara për 16 profesionistë nga OJQ-të;
- U organizuan punëtori për 23 përfaqësues të OJQ-ve nga veriu dhe jugu i Malit të Zi.

Fushata e ndërgjegjësimit:

- Publikime në rrjetet sociale dhe pjesëmarrje në media;
- Konferenca përmblylëse me aktorë relevantë;
- Distribuimi i studimit në një tirazh prej 200 kopjesh.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka përmirësuar ndjeshëm aksesin dhe cilësinë e mbështetjes psikologjike për personat me aftësi të kufizuara dhe prindërit e fëmijëve me aftësi të kufizuara, ka fuqizuar kapacitetet e OJQ-ve dhe ka nxitur diskutimin mbi përmirësimin e kuadrit strategjik dhe ligjor. Fushata ka kontribuar në një kuptim më të mirë të sfidave të shëndetit mendor te grupet e synuara dhe në shoqërinë më të gjerë.

Barazia gjinore dhe fuqizimi ekonomik i grave

Projekti u realizua nga: OJQ Mare Mare

Përmbledhje e gjendjes dhe qëllimi i projektit: Gratë nga grupet e cenueshme në Herceg Novi, përfshirë gratë me aftësi të kufizuara, nënat vetëushqyese, gratë e papuna dhe ato nga zonat rurale, përballen me sfida të shumta. Mungesa e mundësive ekonomike dhe mbështetjes, shkalla e ulët e punësimit dhe diskriminimi në komunitet vështirësojnë më tej integrimin e tyre në shoqëri. Pandemia COVID-19 e përkeqësoi më tej situatën. Prandaj, ky projekt ka për **QËLLIM** përmirësimin e barazisë gjinore dhe fuqizimin ekonomik të grave nga grupet e cenueshme në Herceg Novi, me fokus në ruajtjen e trashëgimisë kulturore përmes teknikës së qëndrimit të artë dhe nxitjen e sipërmarrjes femërore.

REZULTATET DHE ARRITJET

Edukimi dhe zhvillimi i aftësive:

- U organizuan 40 punëtori për qëndrime të artë për 13 gra nga grupet e cenueshme, të cilat përvetësuan teknikën dhe prodhuan 26 këmbis-ha dhe 17 shënues librash;
- U mbajt një trajnim tregtar mbi sipërmarrjen femërore, me fokus në hartimin e planeve të biznesit dhe bazat e menaxhimit të biznesit, për t'i fuqizuar pjesëmarrëset në nisjen e iniciativave të tyre.

Bashkëpunimi dhe rrjetëzimi:

- U nënshkruan 3 memorandume bashkëpunimi me Shoqatën Kulturore Artistike "Sloga", Kryqin e Kuq të Herceg Novit dhe Artin Figurativ, duke siguruar mbështetje nga aktorët lokalë për promovimin e sipërmarrjes femërore;
- U krijua një rrjet mbështetjeje që përfshin partnerë nga komuniteti lokal, duke garantuar mbështetje afatgjatë për gratë nga grupet e cenueshme.

Promovimi dhe aktivitetet publike:

- U organizua një ekspozitë e punimeve të pjesëmarrëseve në Galerinë SPA në Igallo, ku morën pjesë 62 vizitorë në hapje;
- U zhvillua një fushatë mediatike me 5 deklarata për shtyp dhe një raportazh në RTCG.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti kontribuoi ndjeshëm në forcimin e kapaciteteve ekonomike dhe sociale të grave nga grupet e cenueshme, duke u ofruar atyre mundësinë për të fituar aftësi të reja dhe për të zhvilluar ide biznesi. Aktivitetet e projektit promovuan gjithashtu ruajtjen e trashëgimisë kulturore dhe nxitën përfshirjen më të madhe të grave në rrjedhat socio-ekonomike. Bashkëpunimi i vendosur me partnerët lokalë dhe reagimi pozitiv i komunitetit tregojnë potencialin për qëndrueshmërinë e rezultateve dhe vazhdimin e aktiviteteve.

Mbështetje ligjore për migrantët

Projekti u realizua nga: OJQ Qendra Ligjore

Partner në program: Caritas Mali i Zi

Përmbledhje e gjendjes dhe qëllimi i projektit: Migrantët dhe azilkërkuesit në Mal të Zi përballen me sfida të shumta, si vështirësi në aksesin ndaj të drejtave, shërbimeve sociale dhe shëndetësore. Institucioneve që punojnë me migrantë u mungojnë aftësitë specifike dhe kompetencat ndërkulturore për të punuar në mënyrë të përshtatshme me këtë grup. Prandaj, **QËLLIMI** i këtij programi është përmirësimi i menaxhimit të migracionit dhe sistemit të azilit në Mal të Zi, në përputhje me standardet më të larta të të drejtave të njeriut, përmes ofrimit të ndihmës ligjore dhe humanitare për migrantët, si dhe forcimit të kapaciteteve të OJQ-ve dhe institucioneve.

REZULTATET DHE ARRITJET

Mbështetje ligjore dhe humanitare për migrantët:

- Është ofruar ndihmë ligjore falas për 206 përfitues nëpërmjet më shumë se 60 vizitave në terren;
- Është përfaqësuar një përfitues përpara Drejtorisë së Azilit dhe Gjykatës Administrative të Malit të Zi;
- Janë shpërndarë 1,500 broshura informuese shumëgjuhëshe me informacion kyç për të drejtat dhe procedurat për migrantët;
- Caritas Mali i Zi siguroi 60 pako humanitare dhe ofroi mbështetje psikosociale për 63 refugjatë nga Ukraina.

Trajnime dhe forcim i kapaciteteve:

- Është organizuar një trajnim treditor mbi temën "Fitimi dhe zhvillimi i kompetencave multikulturore" për 15 zyrtarë të institucioneve shtetërore dhe lokale;
- Është mbajtur një punëtori për 29 përfaqësues të OJQ-ve dhe institucioneve mbi mbrojtjen ndërkombëtare të të huajve;
- Është hartuar një manual për kompetencat ndërkulturore të zyrtarëve.

Promovimi dhe aktivitetet publike:

- Konferenca përmblyëse në Podgoricë mbledhi 34 pjesëmarrës, përfshirë përfaqësues të institucioneve, OJQ-ve dhe organizatave ndërkombëtare;
- Janë prezantuar rezultatet kryesore të projektit, botimet dhe rekomandimet për përmirësimin e legjislacionit dhe praktikave në fushën e migracionit.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti përmirësoi aksesin e migrantëve në të drejta dhe shërbime përmes mbështetjes direkte, informimit dhe përfaqësimit. Forcimi i kapaciteteve të institucioneve dhe OJQ-ve, së bashku me materialet dhe rekomandimet e hartuara, krijoi një bazë për përmirësimin afatgjatë të menaxhimit të migracionit në përputhje me standardet ndërkombëtare, ndërsa mbështetja humanitare dhe shërbimet e ofruara patën një ndikim të drejtpërdrejtë në cilësinë e jetës së tyre.

Të rinjtë kundër stereotipeve gjinore

Projekti u realizua nga: OJQ Interakcija

Përmbledhje e gjendjes dhe qëllimi i projektit: Të rinjtë në Mal të Zi, veçanërisht në Ulqin, Beranë dhe Nikshiq, rrallëherë kanë mundësinë të diskutojnë në mënyrë interaktive mbi çështjet gjinore dhe stereotipet. Mungesa e ndërgjegjësimit dhe dialogut mbi këtë temë vështirëson luftën kundër diskriminimit dhe promovimin e një shoqërie gjithëpërfshirëse. Prandaj, **QËLLIMI** i këtij projekti është fuqizimi i të rinjve në identifikimin dhe luftën kundër stereotipeve gjinore dhe gjuhës së urrejtjes me bazë gjinore, si dhe forcimi i kapaciteteve për vendimmarrje pjesëmarrëse në nivel lokal dhe kombëtar.

REZULTATET DHE ARRITJET

Edukimi i të rinjve:

- Janë organizuar 3 punëtori në Ulqin, Beranë dhe Nikshiq, me fokus në barazinë gjinore, stereotipet dhe gjuhën e urrejtjes;
- Punëtoritë interaktive përfshinë 73 pjesëmarrës (55 vajza dhe 18 djem), duke tejkuluar dyfish pritshmëritë.

Bashkëpunimi me pushtetin lokal:

- Janë mbajtur tre takime me përfaqësues të pushtetit lokal, ku të rinjtë propozuan iniciativa konkrete për përmirësimin e barazisë gjinore;
- Në takime morën pjesë 16 të rinj dhe 9 përfaqësues të pushtetit lokal, duke krijuar një kanal

të drejtpërdrejtë komunikimi midis të rinjve dhe vendimmarrësve.

Produksioni i përmbajtjeve mediatike:

- Janë publikuar 3 podcaste mbi temën e barazisë gjinore dhe gjuhës së urrejtjes në YouTube dhe rrjetet sociale;
- Podcastet dhe përmbajtjet e tjera arritën gati 93,000 shikime.

Policy brief dhe konferenca përmbyllëse:

- Është hartuar një policy brief me rekomandime për përmirësimin e barazisë gjinore në sistemin arsimor;
- Është organizuar konferenca përmbyllëse kombëtare, e cila mbledhi të rinj dhe përfaqësues të institucioneve, duke mundësuar shkëmbimin e ideve dhe pikëpamjeve.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti përmirësoi ndërgjegjësimin e të rinjve mbi barazinë gjinore dhe gjuhën e urrejtjes, duke i fuqizuar ata për të identifikuar dhe adresuar këto çështje. Bashkëpunimi i vendosur me pushtetin lokal, produksioni i përmbajtjeve mediatike dhe hartimi i policy brief-it krijuan një platformë për vazhdimin e aktiviteteve dhe promovimin e një shoqërie më gjithëpërfshirëse.

Zonat e mbrojtura të Malit të Zi – pasuri e të gjithëve

Projekti u realizua nga: OJQ Parqet e Dinarideve – rrjeti i zonave të mbrojtura të Dinarideve

Partner në projekt: Agjencia për Menaxhimin e Zonave të Mbrojtura Podgoricë

Përmbledhje e gjendjes dhe qëllimi i projektit: Zonat e mbrojtura në Mal të Zi përballen me sfida si praktikata e pazhvilluara të menaxhimit dhe mungesa e bashkëpunimit ndërmjet autoriteteve lokale, ndërmarrjeve publike dhe OJQ-ve. Gjithashtu, niveli i ulët i ndërgjegjësimit të publikut mbi rëndësinë e ruajtjes së këtyre zonave e vështirëson promovimin dhe zbatimin e standardeve të mbrojtjes së natyrës. Prandaj, **QËLLIMI** i këtij projekti është forcimi i kapaciteteve të OJQ-ve për t'u bërë aktorë të dukshëm dhe të barabartë në proceset vendimmarrëse mbi mbrojtjen e natyrës dhe përmirësimin e zonave të mbrojtura, me fokus në zbatimin e standardeve të BE-së për mbrojtjen e mjedisit.

REZULTATET DHE ARRITJET

Forcimi i kapaciteteve të OJQ-ve dhe bashkëpunimit me institucionet:

- U mbajt konferenca ndërkombëtare „Zonat e mbrojtura të Malit të Zi në kontekstin e anëtarësimit në BE”, e cila mbledhi 59 pjesëmarrës, përfshirë ekspertë nga rajoni dhe përfaqësues të BE-së;
- U formua një Trup Koordinues për përmirësimin e menaxhimit të zonave të mbrojtura, me pjesëmarrjen e përfaqësuesve të OJQ-ve dhe sektorit publik.

Rritja e ndërgjegjësimit të publikut:

- U organizua ekspozita „Zonat e mbrojtura të Malit të Zi – pasuri e të gjithëve” në kodrën Gorica në Podgoricë, me 18 panele që prezantuan parqet kombëtare dhe parqet natyrore;
- U zhvillua një fushatë edukative në rrjetet sociale, e cila arriti rreth 400.000 përdorues.

Prodhim i materialeve edukative:

- U realizuan dy emisione „Ekovizija” mbi rëndësinë e mbrojtjes së natyrës dhe nevojën për përmirësimin e kuadrit ligjor;
- U përgatit dhe u shpërnda një dokument i përbashkët i OJQ-ve me rekomandime për menaxhimin e zonave të mbrojtura, i cili u prezantua gjatë konferencës.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti kontriboi në përmirësimin e koordinimit dhe bashkëpunimit ndërmjet OJQ-ve dhe institucioneve, rriti ndërgjegjësimin publik mbi rëndësinë e mbrojtjes së natyrës dhe ofroi një kornizë për zbatimin afatgjatë të standardeve të BE-së në fushën e zonave të mbrojtura. Krijimi i Trupit Koordinues dhe pranimi i rekomandimeve të OJQ-ve në nivel kombëtar konsiderohen si rezultate kyçe të projektit.

Forcimi i reziliencës së të rinjve dhe rrjetit ekzistues të mbështetjes së organizatave dhe institucioneve kombëtare dhe lokale për zbatimin e duhur të programeve të parandalimit të përdorimit të drogës

Projekti u realizua nga: OJQ Rrjeti Malazet për Reduktimin e Dëmit – LINK

Përmbledhje e gjendjes dhe qëllimi i projektit: Të rinjtë në Mal të Zi, veçanërisht ata nga komunitetet e cenushme, përballen me rrezikun e kontaktit të parë me drogat. Ndërkohë, kapacitetet e OJQ-ve dhe institucioneve për ofrimin e programeve të përshtatshme të parandalimit dhe mbështetjes janë të kufizuara, gjë që vështirëson luftën sistematike kundër varësisë. Prandaj, **QËLLIMI** i projektit është forcimi i kapaciteteve të OJQ-ve dhe institucioneve për krijimin dhe zbatimin e politikave për parandalimin e varësisë, me fokus të veçantë tek të rinjtë nga komunitetet e cenushme.

REZULTATET DHE ARRITJET

Forcimi i kapaciteteve të OJQ-ve dhe institucioneve:

- U organizuan 2 trajnime për 41 pjesëmarrës nga OJQ-të dhe institucionet, me fokus në të drejtat e personave që janë përdorues të drogave, metodat e parandalimit, shkrimin, financimin dhe monitorimin e projekteve.
- U zhvilluan udhëzues për Strategjinë e re Kombëtare për Drogat dhe u prezantuan në Zyrën Kombëtare për Drogat.
- Akreditimi i programit të trajnimit për punonjësit profesionistë në sistemin e mbrojtjes sociale dhe të fëmijëve.

Edukimi i të rinjve:

- U mbajtën 10 punëtori me metodën e "Bibliotekës së Gjallë", me fokus në rreziqet dhe parandalimin e përdorimit të drogës, ku morën pjesë 225 të rinj nga komuna të ndryshme.

- Nëpërmjet punëtorive, të rinjtë patën mundësi të diskutojnë me persona me përvojë personale në përdorimin e drogës.

Forcimi i bashkëpunimit mes OJQ-ve dhe institucioneve:

- U nënshkruan memorandume bashkëpunimi midis Rrjetit Malazet për Reduktimin e Dëmit Link dhe OJQ-ve dhe institucioneve lokale.
- U krijua një listë e OJQ-ve dhe institucioneve që veprojnë në fushën e parandalimit të varësisë.

Promovimi i rezultateve:

- U sponsorizuan dhe u shpërndanë materiale promovuese video për arritjet e projektit.
- Postime të rregullta në rrjetet sociale arritën një audiencë të gjerë, duke rritur ndërgjegjësimin për rëndësinë e parandalimit të varësisë.

NDIKIMI I PROJEKTIT

Projekti ka përmirësuar ndjeshëm kapacitetet e OJQ-ve dhe institucioneve për të punuar me të rinjtë në parandalimin e varësisë, ka kontribuar në forcimin e partneriteteve midis OJQ-ve dhe institucioneve dhe ka rritur ndërgjegjësimin e të rinjve për rreziqet e përdorimit të drogës. Akreditimi i programit të trajnimit dhe vendosja e bashkëpunimit midis OJQ-ve dhe institucioneve siguroi qëndrueshmërinë e rezultateve të projektit dhe kontribuon në ndryshimet afatgjata në qasjen sistematike për parandalimin e varësisë.

